

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor:
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prislan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Pol leta je minilo, ko je pričel veljati zakon o združenem delu in soglasno lahko ugotavljamo, da smo v središču dogajanj procesa uveljavljanja novih samoupravnih odnosov. Že pred sprejemom tega sistemskega predpisa, ki ureja odnose v združenem delu, smo bili priče izredni politični aktivnosti, saj je bilo kaj hitro jasno, da z uveljavitvijo zakona stopamo v novo obdobje razvoja samoupravnih odnosov, zastavljenih že z ustavo leta 1974. Že v razpravi o osnutku zakona so bili delavci vključeni v takšen obseg, da do sedaj še noben zakonski predpis ni bil deležen takšne pozornosti, to je dokaz zainteresiranosti delavcev za razreševanje bistvenih prvin samoupravne družbe in njenega nadaljnjega razvoja.

Tudi v železarni Ravne smo bili vključeni v javno razpravo in smo dali svoj prispevek. Razprava pa je prinesla še drug pozitiven rezultat — hitreje smo prišli do spoznanja, da je pravilna naša usmeritev v že začeti fazi samoupravnega reorganiziranja in da je nujno nadaljevati s spreminjanjem samoupravnih odnosov v našem 4600-članskem kolektivu, ki je združeval samo tri temeljne organizacije in eno delovno skupnost.

Tako smo ob uveljavitvi zakona o združenem delu (12. decembra

1976) imeli določeno prednost in smo izvedli že nekaj dejanj v postopku organiziranja temeljnih organizacij. Tako smo že analizirali in ugotavljali pogoje za organiziranje temeljnih organizacij, sklepali o organiziranju, sprejeli začasne statutarne sklepe ter že pripravljali temeljne samoupravne splošne akte temeljnih organizacij in delovne organizacije.

Vsa ta aktivnost je potekala prek komisije za uresničevanje ustave, ki ni samo vodila določeno politično aktivnost, ampak je delovala tudi v strokovnem smislu in bila nosilec akcij. Tudi družbenopolitične organizacije so bile aktivirane, predvsem komite konference osnovnih organizacij ZKS železarne, svet konference osnovnih organizacij sindikata železarne in celoten politični aktiv železarne.

Ob izidu zakona o združenem delu smo nadaljevali s pričetim delom; predvsem je bilo potrebno preveriti dosedanje delo in se vključiti v proces uresničevanja zakona. Praktično je to pomenilo pridobitev, saj je do tedaj veljavni zakon o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register utesnjeval samoupravno organiziranost; družbenoekonomski položaj delavca v združenem delu pa je jasno opredeljen šele z zakonom o združenem delu. Posledica je bila ta, da je v nadaljnji fazi poudarek predvsem na vzpostavitvi dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami.

Ce pogledamo sedanjost, lahko ugotovimo intenzivno politično aktivnost, ki jo prevzema komisija za uresničevanje zakona o združenem delu ob nezmanjšanim delovanju družbenopolitičnih organizacij železarne. Komisija pa tudi prevzema strokovne naloge, kar je nujno potrebno, saj uresničevanje zakona pomeni uveljavljanje in utrjevanje novih samoupravnih odnosov v združenem delu, nove kvalitete, ki jih ne morejo verificirati strokovne službe. V tem obdobju je poudarek predvsem na uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov, saj ti so materialna osnova samoupravnega delovanja. Ko komisija prevzema naloge, z zadovoljstvom ugotovimo, da smo že tako daleč, da lahko že ugotavljamo konkretne rezultate pri uresničevanju zakona o združenem delu. Do sedaj smo na nivoju temeljnih organizacij in delovne organizacije z re-

ferendumom sprejeli vse temeljne samoupravne splošne akte, izvolili samoupravne organe in opravili druga dejanja, ki so pogoj za dokončno konstituiranje delovne organizacije. Vpis v register je že predložen in s tem zaključujemo prvo fazo uresničevanja zakona. Nelogično bi bilo trditi, da smo do sedaj opravili glavno in najpomembnejše delo pri uveljavljanju novih samoupravnih odnosov. Opravljeno je zahtevno in pomembno delo — v neprekinjenem procesu izgrajevanja in resničnega uveljavljanja družbenoekonomskih in samoupravnih pravic delavcev.

Sedaj že stopamo v drugo fazo, ko začnemo uresničevati tisto, kar smo sami, skladno z zakonom o združenem delu, zastavili in načrtovali. Tako kot so pomembni temeljni splošni samoupravni akti, ti ne morejo zaživeti na področju uveljavljanja pravic, če teh aktov ne izvajamo v življenje. To izvajanje pa poteka v več oblikah. Omenil bi samo dve:

a) sprejemanje drugih splošnih samoupravnih aktov, s katerimi

podrobneje urejamo naše pravice, obveznosti in dolžnosti,

b) samoupravno odločanje pri uresničevanju pravic, dolžnosti in obveznosti ter urejanje samoupravnih odnosov z osebnim izjavljanjem ter prek delegatov.

Sprejemanje splošnih samoupravnih aktov pomeni še vedno proces določanja odnosov, medtem ko odločanje že pomeni več. Odločanje pomeni uresničevati družbenoekonomske in samoupravne pravice, odločati tako, da bo delavec resnično osrednja osebnost in nosilec samoupravljanja. Zato tudi lahko trdimo, da smo do sedaj napravili le prve korake k temu cilju in čaka nas še precejšnja angažiranost in zavestno delovanje pri uresničevanju ciljev, ki smo jih zastavili.

Samoupravno zakonodajo bomo več ali manj v železarni uredili do konca leta. Že sedaj strokovne službe s posameznih področij pripravljajo teze za samoupravna telesa. To predvsem na področju delovnih razmerij (v ožjem smi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

- Proizvodnja slovenskih železarn v aprilu
- Dobitniki državnih odlikovanj
- Samoupravno dogajanje v maju
- Naš intervju: Sindikat — hrbtnica samoupravljanja
- Bridke urbanistične resnice
- Mnenja delavcev: Prispevek posameznika k varstvu okolja
- Kako uresničujemo družbeno samozaščito
- KK SZDL Ravne — poudarek preskrbi in varstvu okolja
- Naloge krajevnih skupnosti
- Družbenopolitično izražena skrb za jezik
- Mi smo za Tita, za mir in svobodo
- Načini in nameni branja
- S knjižne police
- Rekreacija in šport

Vsakdanji vzponi

(Nadaljevanje s 1. strani)

slu), pri delitvi osebnih dohodkov, uporabi sredstev skupne porabe, stanovanjskih zadevah, varstva pri delu, družbeni samozaščiti in ljudski obrambi in drugod. Delo poteka kljub odprtim dilemam, ki ponekod obstajajo (pogrešamo še republiški zakon o delovnih razmerjih). V pripravi so tudi sporazumi, s katerimi se bodo določile medsebojne pravice, dolžnosti in obveznosti med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi ter sporazum o ustanovitvi interne banke železarn. Ti sporazumi po pomembnosti zaslužijo posebno pozornost, zato jih tu samo omenjam.

In kaj lahko zaključimo, ko govorimo o uresničevanju zakona o združenem delu? Ob temeljitejših pripravah, ki smo jih izvršili že pred sprejemom zakona, sedaj nismo v časovni stiski pri uveljavljanju novih odnosov. Sedanja angažiranost vseh dejavnikov v temeljnih organizacijah pa zagotavlja sposobnost razreševati samoupravna razmerja tudi v bodoče. Združeno delo in samoupravljanje sta celota v procesu samoupravnega razreševanja razmerij, ko odločamo o delu, o pogojih dela in rezultatih dela je dolžnost slehernega delavca, da pri vestnem delu uresničuje načelo do-

brega gospodarjenja in tako prispeva svoj delež k ustvarjanju materialne osnove samoupravljanja. Rezultati uresničevanja zakona o združenem delu tako postanejo materialna dobrina kot neolčljive kategorije v življenju.

Ob gornjih razmišljanjih naj podam še eno ugotovitev. Govorimo o uresničevanju zakona o združenem delu in urejamo samoupravna razmerja v temeljnih organizacijah železarn. Ta proces je samo del samoupravnega povezovanja pri delu. Tudi v železnari tečejo priprave za samoupravno povezovanje dela in sredstev v drugih oblikah, z drugimi delavci delovnih organizacij. Prisoten je proces tesnejšega sodelovanja z namenom, da obogatimo in izpopolnimo proizvodni program na področju predelave jekla. Takšno povezovanje ima bodočnost, saj le v medsebojnem samoupravnem povezovanju je možno uresničevati cilje, ki jih zastavljamo.

Horizontalno povezovanje je bilo sicer že prisotno, vendar zakon o združenem delu daje nove možnosti predvsem na področjih razvoja in usklajevanja proizvodnje, nastopanja in raziskavi tržišča ter drugih področjih, da se tako dosega boljše proizvodni rezultati in večji dohodek.

L. R.

Proizvodnja slovenskih železarn v aprilu

Rezultati dela v mesecu aprilu so malo slabši, kot so bili v marcu in večina podatkov ne dosega načrtovanih mesečnih količin in vrednosti. V primerjavi s prvimi štirimi meseci lanskega leta so letošnji dosežki nižji v proizvodnji surovega železa za 8 %, proizvodnji jekla za 2 %, blagovni proizvodnji za 2 %, v izvozu za 3 % in le realizacija je višja za 16 % od dosežene v enakem obdobju lani.

Sedanje stanje je pa glede na izglede za bodoče mesece in letošnje leto, vsaj kar zadeva količinske kazalce, precej ugodnejše, kot je bilo ob koncu aprila oz. v maju 1976. Začetek leta je bil lani obetaven in je v prvem trem, zelo ugodnim mesecem sledilo nazadovanje že v aprilu, ko so bili rezultati še vedno v okviru plan-skih proporcij, razen pri blagovni proizvodnji. Letošnja možnost zaposlovanja in izkoriščanja kapacitet je daleč boljše, kot je bila lani, kar daje glede na stanje naročil izglede za enakomernejše delo prek celega leta. Tudi zaostanek pri blagovni proizvodnji, ki znaša nekaj manj kot 12.000 ton, se lahko še občutno zmanjša, če že ne odpravi. Zaskrbljujoče je to, da ne dosegamo poprečne načrtovane vrednosti prodaje in da sedanji zaostanek predstavlja približno polmesečno načrtovano realizacijo. Pretežna večina zaostanka blagovne proizvodnje je pri višje vrednih izdelkih in ravno pri nekaterih od njih manjkajo tudi naročila.

Proizvodnja surovega železa je bila 3 % pod planom. Na železu revnejši vložek na jeseniških plavžih je še vedno vzrok zaostajanja za načrtovanimi proizvodnimi količinami.

Proizvodnja jekla je bila izvršena 99 %. V železnarnah Ravne in Štore so prekoračili mesečni načrt, na Jesenicah je pa nastal zaostanek v SM jeklarni.

Pri blagovni proizvodnji železarn je podobno stanje kot že v prejšnjih mesecih; železnari Ravne in Štore sta izvršili mesečni načrt in je tudi zbirna proizvodnja nad plansko količino.

Železnara Jesenice je dosegla le 89 % linearne načrtovane mesečne količine, zaradi česar je tudi skupna blagovna proizvodnja železarn izvršena s 96 %.

Na Jesenicah je bila v remontu žična valjarna in v hladni valjarni še vedno niso dosegli poprečno načrtovane količine, čeprav proizvodnja raste iz meseca v mesec. V aprilu je bila proizvodnja hladno valjanih trakov za 16 % višja kot v marcu in je prvič presegla 6.000 ton.

Proizvodnja traktorjev v železnari Štore je tudi vsak mesec večja in so jih v aprilu izdelali 95.

Predelovalci žice so izvršili mesečni načrt s 97 % med njimi: Plamen 101 %, Veriga 98 %, Tovil 118 % in Žična 88 %. Skupna izvršitev je torej okoli 8 % nižja, kot je bila v marcu.

Načrtovano vrednost prodaje so dosegli v železnari Ravne, v Plamenu in Tovilu. Vse ostale delovne organizacije niso dosegle načrtovanih vrednosti in znaša skupna izvršitev 95 %. Zbirni zaostanek znaša že okoli 11 % in dose-danja vrednost prodaje znaša samo v Plamenu in Tovilu več, kot je načrt za prve štiri mesece.

V medsebojnih dobavah so do kraja meseca aprila delovne organizacije dale specifičirana na-

ročila za 41 % letno načrtovanih potreb. Dobave znašajo nekaj več kot polovico specifičiranih naročil oziroma 21 % letnih potreb.

Podatki o realizaciji načrta izvoza v aprilu ne prinašajo izboljšanja stanja, ker je bilo doseženo le 86 % poprečne mesečne vrednosti. Zbirni podatki kažejo, da so se v Plamenu, kjer znaša kumulativno izvrševanje 93 %, še najbolj približali po štirih mesecih načrtovani vrednosti izvoza. V primerjavi s prvimi štirimi meseci leta 1976 je vrednost letošnjega izvoza 16 % manjša.

Značilnost za spremembo stanja ob koncu aprila lani in letos je lepo razvidna iz odpreme proiz-

vodnje. Lansko leto je bila izvršitev skupne blagovne proizvodnje v združenem podjetju 99 % in je bila skoraj 16.000 ton manjša odprema od proizvodnje.

Količina letošnje blagovne proizvodnje je 3.682 ton nižja od lanske letošnje in znaša izvršitev plana 95 %. Odpremljeno je pa bilo 15.510 ton več kot v enakem obdobju lani ter je odprema višja kot proizvodnja. Tako stanje daje upanje, da se bodo proizvodni vrednostni podatki o izvrševanju mesečnih načrtov in letnega gospodarskega plana v prihodnje popravili.

Milan Marolt, dipl. ing.

Dobitniki državnih odlikovanj

V zadnji številki Fužinarja smo objavili imena zaslužnih občanov, ki so prejeli priznanja OF ter občinske nagrade in priznanja. Tokrat objavljamo dobitnike državnih odlikovanj, ki so jih prejeli za svoje dolgoletno vestno delo na področju družbenopolitične dejavnosti, za dolgoletno delo v delovnih organizacijah, borci pa za medvojne aktivnosti in prispevek k povojni izgradnji domovine ter družbeni dejavnosti.

Ob 30-letnici osvoboditve so bili odlikovani bivši borci in aktivisti NOV, ki do sedaj še niso dobili primernih odlikovanj. Tako so ob praznovanju OF po krajih podelili naslednja odlikovanja članom ZZB NOV:

RAVNE NA KOROŠKEM

Medalja zaslug za narod

Juvan Viktor, Kačnik Marija, Kavšak Ivan, Lesjak Alojz, Levičar Franc, Mori Avgust, Orešnik Jožefa, Rapuc Zlatka, Rudl Tone, Sadovnik Jože, Sadovnik Marica, Steharnik Adolf, Šuler Ernest, Zupančič Hedvika.

Medalja za hrabrost

Oder Anton, Pisar Alojz, Srčič Franc, Steharnik Adolf.

Red dela s srebrnim vencem

Hancman Franc, Igerec Peter, Krajger Valter, Navršnik Stanislava, Oder Anton, Tompa Štefan.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Božank Marija, Brankovič Dušan, Čuk Anton, Dobrovnik Franc, Ferlin Mihael, Gradišnik Rudi, Grajner Štefan, Jakob Franc, Kerbec Ignac, Kolar Frančiška, Kotnik Ferdo, Kotnik Jože, Kotnik Simon, Kotnik Zorko, Kovač Ivan, Kovač Marija, Kričej Anton, Kristan Zofka, Marin Marija, Mikl Franc, Miler Angela, Mokin Elizabetha, Mravljak Ivan, Papež Hinko, Petrič Franc, Pisar Alojz, Plesivčnik Pavel, Prikeržnik Zofka, Rezar Ljudmila, Rončeli Djino, Rožič Ivan, Srčič Franc, Štrikar Ivan, Šuler Ernest.

ŽERJAV

Medalja zaslug za narod

Brumen Marija, Klavž Marjeta, Klavž Rado, Kogoj Marija, Krum-

pačnik Avgustina, Molari Agata, Pečnik Ivan, Petrič Andrej, Selišnik Marija.

Red dela s srebrnim vencem

Kancijan Anton, Mokina Ana.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Fajmut Silvester, Predikata Feliks.

KOPRIVNA

Red dela s srebrnim vencem

Germadnik Franc.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Kaker Silvester, Polanšek Marija, Vavdi Čita, Verdel Jože.

LEŠE

Medalja zaslug za narod

Godec Magdalena, Obretan Marija.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Bornekar Ivan, Dretnik Albin, Karner Elizabetha, Kumprej Marija, Ovnič Matevž, Pavše Matevž, Petek Ferdo, Štajner Frančiška.

PODPECA

Medalja zaslug za narod

Siherle Štefka.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Mlačnik Amalija, Pernat Mihael, Peršak Mihael, Pogorelec Neža, Zagar Rajko.

ČRNA NA KOROŠKEM

Medalja zaslug za narod

Fajmut-Burjak Marija, Juvan Janez, Kos Rudolf, Kosmač Jože, Krznar Franc, Kugovnik Jože, Mrdavšič Marija, Mrdavšič Terezija, Stopajnik Štefka, Strmčnik Alojz.

Red dela s srebrnim vencem

Janže Friderik, Kurnik Leopold, Polajner Karel, Zadnikar Anton, Zdovc Ignac.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Adamič Jakob, Jeseničnik Stan-ko, Permanšek Ivan.

Red republike z bronastim vencem

Roušnik Marjana.

KOTLJE

Medalja zaslug za narod

Gostenčnik Terezija, Knez Terezija, Kralj Marija, Krivec Vinco, Mozgan Ana, Sekavčnik Franc, Sater Zofija, Virbnik Pavel, Zabev Marija, Zabrčnik Katarina.

Red republike z bronastim vencem

Jelenko Rajko, Belej Rudolf.

Red bratstva in edinstva s srebrnim vencem

Topalovič Dimitrij.

Red zaslug za narod s srebrnimi žarki

Alberšek Karel.

Na seji občinske skupščine občine Ravne, ki je bila 10. maja, so

SVEČAN SPREJEM V ZK

V počastitev letošnjih partijskih jubilejev je bila 19. maja na Ravnah v Domu železarjev svečana seja občinske konference ZKS. Slavnostni govornik je bil Ivan Bošnik, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Koroško. V svojem govoru je orisal zgodovinsko pot naše partije in njenega vodja tovariša Tita. Dotaknil se je tudi pomembnih dogajanj pred vojno in med njo v Mežiški dolini.

Na svečani seji so bila podeljena državna odlikovanja političnim delavcem, o čemer poročamo na drugem mestu. Nedvomno pa je bil glavni dogodek na svečani seji sprejem novih članov v zvezo komunistov, saj so jih tokrat v občini Ravne sprejeli kar 67. Od novo sprejetih članov je kar 32 starih do 27 let. Nadalje je od novo sprejetih 18 žensk, 43 delavcev in 12 dijakov poklicnih in srednjih šol.

Ob koncu naj še zapišem, da je ob letošnjih partijskih jubilejih občinski komite ZKS Ravne na Koroškem na svečani seji podelil knjižna darila predvojnemu komunistu Ivanu Kokalu, Antonu Radušniku in Francu Meznerju.

F. Rotar

Red dela s srebrnim vencem

Kolar Marija.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Gradišnik Mihael, Knez-Podjestršek Terezija, Krištof Julijana, Lah Jožefa, Matija Zofija, Razgoršek Franciška, Sedar Marija, Zabel Ana.

Red republike z bronastim vencem

Zdove Ana, Mozgan Ivan.

PREVALJE

Medalja zaslug za narod

Čebul Franc, Čebulj Terezija, Gerdej Vinko, Harum Marija, Jezernik Jurij, Kotnik Marija, Krpač Rudolf, Najrajter Franc, Petrovnik Slavko, Pori Francišek, Smolak Ferdinand, Šumnik Adolf, Zdovec Hema, Živkovič Erna.

Red dela s srebrnim vencem

Ferk Milan, Kotnik Dominik, Kugovnik Helena.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Gutman Franc, Hanje Elizabeta, Hudopisk Rudolf, Kert Mirko, Kert Pavel, Komprej Mihael, Kordež Ivan, Krevh Stanko, Mager Barbara, Marin Avgusta, Merkač Anton, Murko Urška, Okamovič Ahmed, Pauše Alojz, Pavše Ludvik, Polajner Franc, Sonjak Valentin, Spiler Jože, Strekelj Franc, Strekelj Avgust, Štuk Marija, Šumnik Amalija, Vnuk Uršula.

bila podeljena naslednja odlikovanja:

Red dela z zlatim vencem

Kukec Ladislav, Ravne.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Erjave Mirko, Ravne, Žunko Ivan, Ravne.

Red republike z bronastim vencem

Praznik Stanko, Mežica.

Red dela s srebrnim vencem

Vališer Vlado, Ravne, Vreš Franc, Dravograd, Naveršnik Viljem, Ravne, Steharnik Peter, Ravne, Vajs Mirko, Slovenj Gradec, Čuk Franc, Prevalje, Kaker Albin, Ravne, Kolar Meta, Prevalje, Petre Franc, Žerjav, Zorman Ivan, Mežica.

Medalja dela

Čeplak Franc, Hudovernik Albin, Kodela Rudolf, Košak Cilka, Planinc Leopold, Miklavc Aleš, Hafner Oto, vsi Ravne, Simetin-ger Adam, Črna.

Na svečani konferenci OK ZKS Ravne na Koroškem, ki je bila 19. maja na Ravnah, pa so podelili družbenopolitičnim delavcem naslednja državna odlikovanja:

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Mesner Franc, Ravne.

Red republike z bronastim vencem

Medl Ferdo, Florjančič Boris.

V počastitev jubilejev

Red dela

Karadža Sead, Vončina Dora, Vončina Marjan, Kešpret Franc, Struga Franc, Sirk Erih, Zaletel Anton, Kotnik Beno, Oderlap Meta, Pogačar Milka, Jelen Filip, Zerdoner Ivan.

Medalja dela

Matkovič Marko, Perklič Otmar, Tevž Tine, Ivartnik Franc, Jelen Jakob, Cigler Adi, Gerdej Stojan, Košuta Josip.

F. Rotar

Samoupravna dogajanja v maju

Značilna za samoupravna dogajanja v preteklem mesecu je majhna aktivnost samoupravnih organov. Osnovni vzrok je v tem, da smo bili v zaključni fazi prehodnega obdobja, ko nam še manjkajo nekateri samoupravni splošni akti in ko smo morali opraviti še nekatera druga opravila do dokončnega konstituiranja in registriranja na sodišču temeljnih organizacij združenega dela in delovne organizacije Železarne Ravne kot celote. Obstajala je torej čisto formalno-pravna dilema, kdaj in v kolikšni meri lahko začnejo novi samoupravni organi TOZD in delovne organizacije v polni meri in zakonito delovati. Dejansko je to v celoti možno šele po konstituiranju — po vpisu v sodni register. Do tega časa pa lahko novi organi razpravljajo in odločajo samo o zadevah s področja samoupravne organiziranosti, kot so sprejem predlogov splošnih aktov, razpis volitev, ugotovitveni akti in podobno.

Kljub temu da je takšno stališče sicer znano, pa je že pred časom, v preteklem letu, prevladalo mnenje, da naj se zlasti novi delavski sveti v TOZD, pa tudi drugi organi, vzporedno z organi starih TOZD pričnejo ukvarjati tudi z drugo problematiko, zlasti z zadevami, ki zadevajo gospodarjenje, proizvodnjo, načrtovanje in prodajo, pa tudi z nekaterimi vprašanji s področja medsebojnih razmerij. Prav tako ni bilo sporno funkcioniranje organov samoupravne delavske kontrole.

Delavski sveti TOZD se v tem obdobju že sestajajo, vendar prihaja pri njihovem delu do določenih problemov, podobno kot na drugih področjih. Verjetno bo potrebno še nekaj časa, da bo prišlo do konsolidacije na vseh področjih. Sedanja delna neorganiziranost in težave, ki se pri delu samoupravnih organov pojavljajo, je deloma opravičljiva z dejstvom, da so nastale na področju samoupravne organiziranosti bistvene

vsebinske spremembe, ki se jih še vse premalo zavedamo in katerih rezultat za sedaj še ni posebno viden. Normalno je, da prej opazimo negativne kot pozitivne učinke nekega procesa, in to je prisotno tudi v tem primeru. V samoupravnih organih novih TOZD in v skupnih organih upravljanja delovne organizacije je trenutno angažiranih skoraj tisoč delavcev, če pri tem ne štejemo člane temeljnih in splošnih ter drugih delegacij in delegatov. Veliko od teh od sedaj na samoupravnem področju ni bilo aktivnih, mnogi pa niso aktivno delovali niti v družbenopolitičnih organizacijah. Iz tega sledi, da bi morali pri tem našim delegatom in drugim voljenim predstavnikom čimprej nuditi primerne oblike dodatnega izobraževanja s področja družbenoekonomskih in političnih znanj, jih podrobno seznaniti s samoupravnimi splošnimi akti, ki smo jih sprejeli meseca aprila, in še mnogo tega. Organizacija tovrstnega izobraževanja sicer poteka delno prek delavske univerze in šole za delegate ter seminarjev, ki jih organizirajo sindikat in družbenopolitične organizacije, ugotoviti pa moramo, da je potrebno posebno specifične oblike pripravi na samoupravnem področju. Da do organizacije tovrstnih oblik izobraževanja še ni v večji meri prišlo, so deloma objektivni vzroki, ki se kažejo v preobremenjenosti pristojnih delavcev in služb, ki bi morale biti nosilci te akcije. So pa tudi subjektivne okoliščine, deloma objektivno pogojene, s tem da si enostavno zadajamo ogromen nalog, ki jih nismo sposobni izvesti, bojimo pa se to priznati. Kakorkoli že, izobraževanje mora čimprej steči.

Eden od vzrokov za manj uspešno delo samoupravnih organov v TOZD je tudi odsotnost administrativno strokovne pomoči. To vprašanje bo, čeravno bi moralo biti že pred meseci rešeno,

dokončno urejeno po sprejemu mikro organizacijskih shem, ko bo na eni strani dokončno oblikovan, čeravno še ne polno zaseden, center za samoupravljanje in informiranje, po drugi strani pa bodo formirana tajništva TOZD, ki bodo imela v svojih delovnih zadolžitvah zlasti skrb za čisto administrativno delo za organe upravljanja v TOZD. Seveda se poleg organizacije pojavlja tu še vprašanje primernosti obstoječih kadrov, zlasti še, če izhajamo iz stališča, da naj bi bilo dodatno zaposlovanje v administraciji čimbolj racionalizirano. O tem je bilo že mnogo rečenega, izrečena so bila različna stališča, nekaj pa je sigurno, da je obstoječe stanje, ko probleme odlagamo, nesprejemljivo in ga tudi tisti, ki so proti načrtovanim rešitvam, slej ko prej čutijo kot bumerang.

Kljub temu pa zlasti delavski sveti že delajo in so se sestajali deloma tudi v preteklem mesecu. Bežen pregled zapisnikov sej, čeprav so nekateri še tako skromni, pove, da imajo ti organi poleg skupnih in splošnih nalog zmeraj na dnevnih redih obilo interne problematike. Naša naloga pri tem je, da se čimprej dogovorimo za neki sistem objektivnega poročanja o delu teh organov, za sistem, ki mora biti čimbolj učinkovit. Zaenkrat prevladuje vtis, kot da ti organi živijo in delajo neke v anonimnosti.

Kljub temu da v mesecu maju razen nekaj sej delavskih svetov TOZD ter skupnih sestankov temeljnih in splošnih delegacij za interesne skupnosti ni opazna

večja dejavnost, pa to ne pomeni, da gre za neko mrtvilo, ampak ravno nasprotno. Vseskozi je bila prisotna močna aktivnost po določenih delovnih telesih in skupinah, zlasti v zvezi z razpravo in sprejemom samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti med TOZD, v drugem delu meseca pa že pričetek sestankov in širših razprav ob sprejemu samoupravnih sporazumov o osnovah srednjeročnih planov samoupravnih interesnih skupnosti za srednjeročno obdobje 1976—1980. Poleg teh sporazumov so teklo še razprave o pristopu TOZD k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi posebnih izobraževalnih skupnosti tako s področja metalurške kot kovinsko predelovalne industrije, sporazumu o financiranju programa razvoja skupnosti za požarno varnost, sporazumu o financiranju splošnega ljudskega odpora v občini in še k nekatereim sporazumom in dogovorom. Skratka — maj je bil obdobje priprav za odločitve, ki so se sprejemale v mesecu juniju tako na referendumu kot na zborih delavcev, delovnih skupinah in delavskih svetih. Pri tem je treba še posebej omeniti priprave za sprejem sporazuma o delni integraciji med Železarno Ravne in TOZD Kovinarstvo Ljubno ob Savinji.

Skratka — maj je bil kljub navidezni mrtvili v bistvu izredno živahen; učinki priprav na večje samoupravne akcije pa bodo vidni meseca junija.

j. d.

NAŠ INTERVJU:

Sindikat — hrbtenica samoupravljanja

V prejšnji številki je imel besedo sekretar železarniškega komiteja ZK, tokrat pa je na nekatera vprašanja odgovoril predsednik sveta sindikata železarne Tone Polanc.

»Tovariš predsednik, kako poteka delo sindikata po letni skupščini?«

»Na letni skupščini je bil sprejet delovni načrt konference sindikata železarne Ravne, ki upošteva glavne oziroma skupne naloge, ki jih moramo rešiti ali se do njih opredeliti v naši delovni organizaciji ali v kraju. Seveda je bil delovni načrt, preden je bil sprejet, predmet razprav v osnovnih organizacijah sindikata. V njem smo opredelili samo glavne naloge in aktivnosti. Poleg njih pa več ali manj že uspešno opravljamo druge naloge, ki so pred sindikatom, tako da v praksi preverjamo načelo, da nič, kar je pomembno za delavca, ne sme mimo sindikata. Osnovne organizacije so veliko delo opravile pri sprejemanju samoupravnih aktov, pri delitvi dohodka in osebnega dohodka ter pri dokončni organiziranosti naše delovne organizacije. Že pred kongresom v Celju smo se sindikati v železarni v

skladu s kongresnimi dokumenti organizirali, letos pa smo opravili določene organizacijske spremembe, ker so stare oblike ovirale vsebinsko krepitev naše sindikalne organizacije.«

Tone Polanc

»Kako sodelujete pri uresničevanju zakona o združenem delu in sprejemanju samoupravnih aktov?«

»S sprejetjem zakona o združenem delu smo sindikati postali notranja sila ali v prispodobi hrbtenica samoupravljanja. Zato ne moremo in napačno bi bilo samo sodelovati pri uveljavljanju zakona o združenem delu v praksi. Trdim, da smo sindikati v železarni Ravne v polni akciji za uveljavitev zakona o združenem delu. Omenil sem že ustanavljanje temeljnih organizacij, sprejetje osnovnih samoupravnih dokumentov, ki so potrebni za delo in življenje v TOZD in DS. Nadalje so bile izvršene volitve v vse samoupravne organe v delovno in sestavljeno organizacijo Slovenskih železarn. Kot vemo, smo sindikati izvršili vsa opravila, ki so bila potrebna za izvolitev samoupravnih organov. Sedaj pa smo tik pred referendumom, kjer se bodo delavci osebno izjasnjevali o razdelitvi premoženja. In tudi to delo bodo opravile osnovne organizacije sindikata.

Ob vsem tem bi želel povedati, da smo sindikati v železarni, ko je potekala javna razprava o osnutku zakona o združenem delu, vsebino zakona že preverjali v praksi. Vprašanje se nanaša tudi na izvrševanje programa dela sindikatov v železarni. Hotel bi povedati, da sleherni osnovna organizacija ima svoj program dela, ki ga več ali manj uspešno realizira. Skupne aktivnosti pa načrtujemo skupaj. Sindikat je nosilec vseh kandidacijskih postopkov za katerokoli funkcijo v samoupravnih organih, v delegacijah in drugje. Pri kadrovanju upoštevamo in uresničujemo razredna merila in dajemo podporo kandidatom za samoupravne in druge funkcije, ki si prizadevajo za uresničevanje ustave, zakona o združenem delu in ki upoštevajo stališča in sklep sindikalnih organizacij.

Opozoriti želim še na šibko točko dela sindikata v železarni, in sicer, da smo premalo prisotni s stališči in predlogi pri nastajanju posameznih samoupravnih aktov. Premalo smo aktivni in ustvarjalni na področju, da bi naša sprejeta stališča in sklepe ravno skozi samoupravne akte uresničili v praksi. Mi se zelo uspešno vključujemo v organizirane razprave o posameznih dokumentih, kar pa smatramo, da je drugotnega pomena. Primarna je faza nastajanja in mobilizacije vseh sil, da je predlog odraz dejanske želje in hotenja članstva. Takšnega dokumenta tudi v tretji fazi ne bo težko uveljavljati v praksi. Ti dve področji sta težji in tu bomo morali biti sindikati bolj prisotni. Zavedam se, da je spremenjeno delo, katerega v sindikatih moramo opraviti, objektivno pogojeno. Tu mislim, da tudi na drugih področjih v naši samoupravni družbi velikokrat ne moremo vseh znanih izhodišč in stališč že takoj dosledno uveljaviti v praksi.«

»Ali danes teče glavno delo v osnovnih organizacijah sindikatov ali pa je upravičen občutek, da je v železarni tudi še precej forumskega dela? Kaj vi menite o tem?«

»Na to vprašanje bi najlažje odgovorili tisti, ki trdijo, da je

sindikalno delo v naši železarni tudi forumsko delo. Da ne bi iskali nekoga, predlagam, da o tem spregovorijo predsedniki osnovnih organizacij oziroma članstvo, kako delajo v svojih osnovnih organizacijah. Treba pa je tudi pojasniti, kaj sploh danes razumemo s forumskim delom. Če smo se po demokratični poti dogovorili, sprejeli plan dela in sklepe na letni skupščini, da bomo določene naloge in akcije opravljali skupaj, in če teh naših dogovorov ne bomo poznali ali jih pozabili, bomo hitro prišli do zaključka, da nekdo v našem imenu opravlja določene naloge.

Ne želim in tudi ne morem zatisniti oči ter reči, da smo popolnoma imuni za forumsko delo. Predvsem zato, ker praksa postavlja pred nas nekatere stvari, ki jih moramo takoj reševati. Tako moramo ob posameznih dokumentih dati določena stališča in v resnici je to stališče ožjega vodstva. Prepričan pa sem, da to stališče ni in ne more biti v nasprotju s stališči in sklepi sindikatov. Vrsto primerov bi lahko naštel, kjer širša družbena skupnost iz objektivnih razlogov ne upošteva dogovorjenih rokov, in prav tu se odraža naše forumsko delo.

Ob koncu naj še rečem, da bomo vsebino zakona o združenem delu pred kongresno aktivnostjo sindikata v resnici uveljavili v praksi samo takrat, če bomo bolj prisotni pri nastajanju določenih samoupravnih dokumentov, sklepov in stališč. Spremljanje teh aktov naj bo drugotnega pomena, izvrševanje naših skupnih dogovorov in sprejetih aktov pa mora biti osnovna naloga slehernega člana sindikata, da se mora tega zavedati, da je to naša pravica in dolžnost, ker le tako bomo lahko resnični gospodarji svojega dela.«

F. Rotar

MEDNARODNE SALE

Anglež in Jud

Anglež: »Eden mojih prednikov je podpisal deklaracijo o neodvisnosti ZDA.«

Jud: »Eden mojih prednikov je napisal deset zapovedi.«

Črnci in Jud

Črnci sedijo v newyorški podzemeljski železnici in bere »Jewish Daily Forward«. Jud, ki sedi poleg njega, ga vpraša:

»Oprostite, ste Jud?«

»To bi mi še manjkalo!«

Judi, Indijanci in Holandci

Sin: »Ko so Indijanci tod lovili, so bili takrat že Judi v New Yorku?«

Oče: »Pomisli malo, sine: ali bi v tem primeru dovolili, da bi Indijanci prodali Manhattan Holandcem za 24 dolarjev?«

O razmišljanju

V človekovim naravi je, da razmišlja razumno in se obnaša nerazumno.

A. France

Konverzacija je umetnost govorenja brez razmišljanja.

V. de Kowa

STALIŠČA IN SKLEPI

skupne seje komiteja OK ZKS in predsedstva SZDL o predlogih samoupravnih sporazumov SIS ter naloge v zvezi z javno razpravo in sprejemom le-teh

1. Na skupni seji obeh družbenopolitičnih organov je bil obravnavan »povzetek predlogov samoupravnih sporazumov SIS«, ki ga je koordinacijski odbor dal v javno razpravo in sprejem delavcem v združenem delu. Tako se bodo delavci v TOZD lahko seznanili in razpravljali o obveznostih, ki nastopajo na osnovi svobodne menjave dela na področju otroškega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, socialnega skrbstva, zdravstva, zaposlovanja in proračuna občine. V tem gradivu pa niso zajete obveznosti iz samoupravnih sporazumov SIS požarne varnosti, pokrivanje izgub železniškega prometa in razširitev letalskega prometa ter SLO.

2. Preden se delavci v TOZD odločijo o sprejetju posameznega sporazuma, se morajo seznaniti z vsemi obveznostmi sporazumov iz dohodka, kakor tudi z dejanskimi možnostmi pridobivanja dohodka. V ta namen se poziva vse SIS kakor tudi koordinacijski odbor, da se vsi samoupravni sporazumi hkrati dajo v javno razpravo in sprejem, ker se poznejši zahtevki ne bodo mogli več obravnavati.

3. Poslovodni organi TOZD morajo delavcem predložiti realne možnosti dohodka in v zvezi s tem dati potrebne informacije o blanci dohodka TOZD ter se zavzemati za sprejem samoupravnih sporazumov, s katerimi se izpostavlja obojestranska potreba in interes skozi svobodno menjavo dela.

4. V sedanjih samoupravnih sporazumih SIS družbenih dejavnosti ni upoštevano splošno družbenopolitično stališče, izraženo v resoluciji 7. seje občinske konference ZKS in 30. seje komiteja OK ZKS, da mora skupna in splošna poraba zaostajati za rastjo družbenega proizvoda, kar pomeni povečano stopnjo zajemanja dohodka TOZD v materialni proizvodnji. Zato bodo morali delavci v TOZD resnično skrbno pretehtati vse možnosti za takšno razdelitev dohodka, ki bo predstavljala njegovo najbolj racionalno obremenitev.

Zaradi večletnega zaostajanja uresničevanja potreb v SIS družbenih dejavnosti je sedanja stopnja rasti skupne porabe realna, ker bomo na ta način lahko dosegli zadovoljivo raven, zato bi jo bilo potrebno podpreti.

5. Družbenopolitične organizacije: sindikat, SZDL in Zveza komunistov ter poslovodni organi TOZD so dolžni zagotoviti resnično vsebinsko razpravo o programih SIS in da se delavci seznanijo o vseh materialnih in drugih obveznostih TOZD, ki nastopajo ob sprejemanju samoupravnih sporazumov. Pri tem se morajo maksimalno vključevati v razpravo delegati posameznih SIS.

Poslovodni organi so dolžni za zbere delavcev pripraviti ustrezne kompleksne preglede in analize dohodka. Razprave v vseh sredinah se morajo opraviti do 15. junija 1977 in hkrati podpisati pristopne izjave o sprejetih samoupravnih sporazumih.

Omejitev prekomernega nadurnega dela

Problem nadur je v železnici Ravne že dalj časa prisoten. Od časa do časa o njem razpravljamo, vendar doslej ni bilo na tem področju dosti storjenega. Ko pregledujemo računalniški pregled opravljenih nadur, ugotavljamo, da so prisotne na vseh področjih delovnega procesa in v vseh sredinah. Bežen pogled na tak pregled nam tudi pove, da najbrž vse nadure niso upravičene, gledano s stališča zakonitosti, kdaj in koliko lahko nadure sploh delamo, pa je vprašanje še bolj pereče. Prekomerno nadurno delo kaže na določene probleme: ali je vzrok slaba organizacija, da se delo ne opravi v normalnem času, ali gre za čisto špekulacijo s stališča povečanja OD, ali pa gre dejansko za to, da je v neki sredini pri neložnem zaokroženem delovnem procesu premalo zaposlenih in bi bilo potrebno število delavcev povečati ipd. Kakorkoli že, gre številu opravljenih nadur v tisoče in je potrebno takemu početju, iz kakršnih koli vzrokov že izhaja, narediti konec. Nadurnega dela se seveda v celoti nikoli ne bomo

mogli izogniti, ker je pogojeno z objektivnimi zahtevami, npr. pri individualni proizvodnji, ob koncih v nekaterih oddelkih in še v nekaterih drugih primerih. Sicer pa moramo ugotavljati, da sedanja zakon o medsebojnih razmerjih in iz njegovih določil izhajajoči samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu določa, da je delavec dolžan delati dalj kot poln delovni čas zlasti, kadar nastopi višja sila, ki je zadela TOZD ali ji neposredno grozi, z namenom da se prepreči škoda ter zavaruje življenje in zdravje delavcev; če je nujno, da se prepreči kvarjenje surovin in materiala; v primerih nujnih popravil delovnih sredstev; kadar je nujno, da se začeta dela pri delih, ki se morajo po naravi dela dokončati brez presledka, nadaljuje in ni bilo mogoče vnaprej predvideti, koliko časa bodo ta dela trajala; ustavitev ali prekinitev dela pa bi povzročila večjo materialno škodo; v primeru nenadne odsotnosti delavca na delovnem mestu, katerega delo mora biti takoj opravljeno oziroma se mora opraviti v nezmanjšanem

obsegu; če je potrebno, pogodbeno ali zakonite obveznosti izpolniti do določenega roka ali če je zaradi nenadnega porasta dela potrebno opraviti delo v povečanem obsegu in bi zaradi opustitve nastala večja materialna škoda. Zakon tudi točno določa, kdo lahko odredi nadurno delo in na kakšen način se mora delo odrediti — v pisni obliki, da bi delavec lahko iz tega naslova uveljavljal tudi svoje pravice pri pokojninskem zavarovanju.

Niti zakon niti naš samoupravni sporazum pa števila nadur v posameznem dnevu, mesecu ali tednu nista omejila. V železnici smo način odobravanja nadur sicer predpisali, vendar se ga nismo držali. Tako se je dogajalo, da so nadure odobravale nepooblaščen osebe tudi v primerih, ko delo v podaljšanem delovnem času ni bilo najbolj potrebno. Zaradi tega je prišlo do direktnih zlorab in je obseg opravljenih nadur dosegel zaskrbljujočo višino. Poseben problem in posebno vprašanje, ki ga bo potrebno čimprej rešiti in ki se delo že rešuje, je nadurno delo šoferjev osebnih vozil delovne organizacije, ki so skupaj s službenimi potniki za krajši ali daljši čas odsotni. Tu gre zlasti za problem tistega časa, ko šoferji ne vozijo, ko čakajo ipd.

Obstajajo še drugi problemi v zvezi z delom v podaljšanem delovnem času, ki jih tu nismo navedli. Da bi se na tem področju do dokončne in generalne rešitve z bodočimi samoupravnimi splošnimi akti naredilo več reda, je glavni direktor železarne z začasno odredbo odredil:

— Da se delo prek polnega delovnega časa v temeljnih organizacijah in Železnici Ravne kot celoti sme predpisovati samo v primerih, strogo določenih z zakonom in samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

— Da se morajo nadure planirati, kar je naloga ravnateljev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti in da morajo o tem razpravljati samoupravni organi temeljnih organizacij.

— Da sme v okviru planiranih nadur le-te odobravati samo ravnatelj TOZD oziroma delovne skupnosti, ne pa tudi vodje oddelkov in drugi vodstveni delavci v TOZD.

Odgovornost za opravljeno število in učinkovitost opravljenih nadur pade na ravnatelja TOZD.

— Pri odrejanju nadurnega dela se mora upoštevati zakonsko določen čas počitka delavca med dvema delovnima dnevoma in zakonito predpisani čas tedenskega počitka delavca.

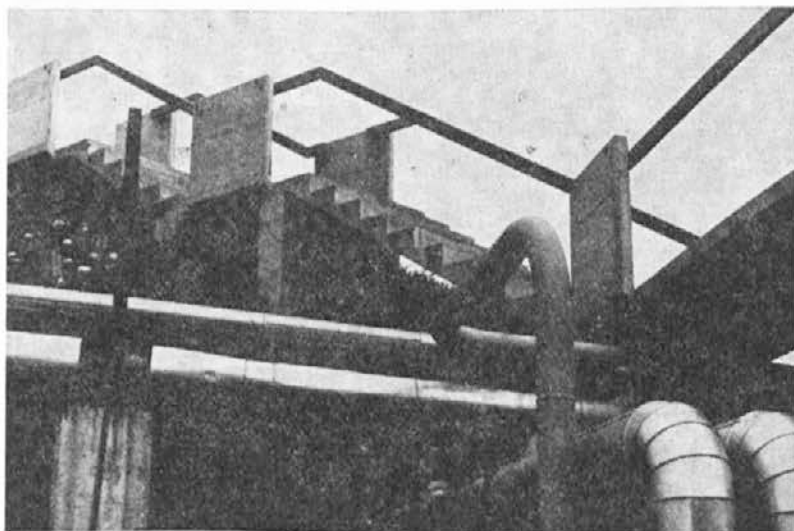
— Pri odrejanju nadurnega dela je potrebno upoštevati tudi psihofizične lastnosti, človeško zmogljivost; večje število nadur bi prišlo eventualno v poštveh v primerih reševanja človeških življenj pri elementarnih nezgodah ali podobnem.

— Ravnatelj TOZD morajo pri predpisovanju nadurnega dela upoštevati, da se sme posameznemu delavcu odrediti poleg rednih 8 ur, ki jih izvršuje ob delovnih dneh, največ štiri ure, tedensko največ 12 nadur, mesečno pa 32 nadur, ter da, ako pade potreba dela na prosto soboto ali dela prosti dan in delavec še ni opravil nadur v tekočem tednu, se mu sme odrediti v tem primeru največ 12 nadur, tako da dnevno število delovnih ur v nobenem primeru ne presega 12.

— Ravnatelj TOZD oziroma delovne skupnosti mora izdajati pismene odločbe, tako da se lahko po določenem postopku šteje čas nadurnega dela oziroma OD iz tega naslova v pokojninsko osnovo. Pismena odločba mora vsebovati zlasti: naziv TOZD, datum in številko izdaje odredbe, navedbo, da gre za odredbo o nadurnem delu, priimek in ime delavca, delovna funkcija delavca, maksimalen čas trajanja nadurnega dela z navedbo začetka in konca, vzroki, zaradi katerih se odreja nadurno delo, in obkrožitev glede ostalih eventualnih razlogov te odredbe ter lastnoročni podpis naredbodajalca. Odločba se dostavi prizadetemu delavcu, obračunu OD, službi AOP in organu samoupravne delavske kontrole v TOZD.

— Ravnatelj TOZD je dolžan delovni proces organizirati tako, da je nadur čim manj in da je po možnosti vse delo opravljeno v rednem delovnem času.

— S to odredbo se ureja tudi nadurno delo šoferjev, katerim mora biti zagotovljen predpisani počitek med dvema delovnima dnevoma in predpisani minimalni tedenski počitek; delo šoferjev naj bi se nagrajevalo po sledečih načelih: šofer prejema za efektivno vožnjo v rednem delovnem ča-

Vzpon

su OD za običajno delovno uro, za čas pripravljenosti — čakanja — v rednem delovnem času se mu priznava navadna delovna ura; za čas pripravljenosti v nadurnem času se mu priznava plačilo za navadno delovno uro, vendar z omejitvijo največ štiri ure čakanja dnevno, ker skupno število ur ne sme presegati 12, ker mora biti zagotovljen čas počitka med dvema delovnimi dnevi; za efektivno vožnjo v nadurnem delovnem času dobiva plačilo z dodatkom za nadurno delo, z omejitvijo, da se mu sme predpisati dnevno največ štiri nadure, v izjemnih primerih tudi več.

S tem v zvezi je potrebno rešiti nekatera tehnična vprašanja registriranja in obračunavanja OD, zlasti v primeru, kadar gre za daljšo odsotnost bivanja v drugem kraju.

MNENJA DELAVCEV:

Prispevek posameznika k varstvu okolja

Zadnje čase posvečamo varstvu okolja precej večjo skrb kot kdaj koli doslej. Tako bodo še v tem letu vse krajevne konference SZDL v svojih krajih organizirale problemske konference, na katerih se bomo temeljito pogovorili o odpravljanju največjih onesnaževalcev. Tudi letošnji teden Komunista bo tej temi posvetil dovolj pozornosti. Nas pa je zanimalo, kaj menijo naši delavci, predvsem kako lahko kot posamezniki, delavci, delegati, krajan in starši pripomorejo k lepšemu in bolj čistemu okolju.

Zdenka Polanc, nasekovačka pil v TRO:

»Vse doslej smo varstvu okolja v naši občini posvečali premalo pozornosti. Ljudje po vsem svetu se premalo zavedamo, kaj si s tem uničujemo. Menim, da mora sleherni krajan, mati ali oče biti tisti, ki vzgaja svoje otroke v kulturne ljudi. Pravijo, da kar se Janezek nauči, to Janez zna. In kako res je to. Samo pogledajmo, ko-

— Nadurno delo sme predpisati šoferju samo ravnatelj TOZD, službeni potniki morajo urejevati svoje posle zlasti v delovnem času, kolikor je seveda to objektivno mogoče. Kolikor to ni možno, mora v potnem poročilu za vsako uro po 14. uri poročati, kje je bil in katere posle je opravljal.

S tem ukrepom, ki poleg omejenih vsebuje še nekatera določila, se zadeve začasno urejajo. Pristojni delavci delovne skupnosti kadrovske splošnih zadev pa so zadržani, da čimprej izdelajo predlog najbolj smotrne rešitve in ga posredujejo v obravnavo samoupravnim organom v TOZD. Vprašanje dela v podaljšanem delovnem času pa se bo podrobno uredilo z novim pravilnikom o delovnih razmerjih in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, ki jih bomo sprejemali še v tem letu.

j. d.

Ivan Ažnoh

praviljanju povzročiteljev še tem več pozornosti.

Kako pa lahko posameznik največ prispeva k varstvu okolja? Tu je prisotna kultura posameznega človeka, in to povsod. Težko je nekoga preusmeriti, da od danes naprej ne bo več metal papirja na tla. Gre pa tudi za odmetavanje smeti v Mežo. Prav čudno je, da jo danes nekateri pojmujejo kot nekaj odvodni kanal človeške lahkomišelnosti. Prav tu pa moramo svojo vlogo odigrati mi starši, da bomo svoje otroke vzgajali v kulturne ljudi. Res je tudi, da imamo vsako leto v naši občini teden ali mesec čistoče. Vendar menim, da je to vse premalo, saj nekateri pojmujejo to kot obveznost samo za tisti čas, vse ostale dneve v letu pa varstvu okolja posvečajo zelo malo pozornosti. Mislim, da bi lahko tudi naš tovarniški časopis pri tem precej prispeval. Predvsem tako, da bo večkrat opisoval pomembnost varstva okolja in s tem spodbujal delavce k skupnim akcijam. Tudi hišni sveti bodo morali v bodoče odigrati pomembno vlogo in bolj sodelovati v krajevnih skupnostih, še posebno pri akcijah odvoza večjih odpadkov. Te danes ljudje mečejo v Mežo ali Suho, skratka tja, kjer je pač prostor.»

Marija Klančnik, delavka v jeklovleku:

»Mislim, da je del varstva okolja povezan že z vzgojo naših otrok. Človekova kultura je tista, ki lahko največ pripomore, da se ljudje obnašajo, kot to zahteva danes naše življenje. Sicer pa večkrat opazim na Javorniku, kjer sem doma, da otroci in tudi starejši krajan uničujejo že tako slabe zelenice, ki smo si jih morali urediti sami stanovanjci. Pa kljub temu nekateri na to gledajo, češ saj ni moje. Mislim, da bomo morali starši prav tu odigrati svojo vlogo pri vzgoji otrok. Če bomo še mlade vzgajali, kot je potrebno, jih bo sprejela vsaka sredina in znali bodo ceniti svoje življenjsko okolje.

Ze več kot 20 let sem zaposlena v železarni in v tem času sem imela priložnost videti, kako se je obravnavalo okolje, na drugi strani pa, kako so ga nekateri uničevali. Samo v zadnjih nekaj letih sem videla, kako so naše delavke, zaposlene v komunalni, zaman urejevale zelenice okrog jeklovleka, saj so jih domači in tudi tuji vozniki avtomobilov že čez nekaj časa povozili. Res je, da se v železarni trudimo, da bi naše okolje, v katerem preživimo skoraj polovico življenja, bilo lepo. A kaj vse to pomaga, ko pa na drugi strani za zavarovanje tega skoraj ničesar ne storimo, ali pa storimo ob strani in opazujemo, kako nam nekateri uničujejo nekaj, kar je tudi precej stalo. Bolj bomo morali paziti na svoje delovno okolje, saj bo lahko obiskovalec že ob vstopu v tovarno spoznal, kako smo kulturni. Vsaj nove košare za odpadke bi tudi morali postaviti.»

Tone Rus, delovodja v centralni delavnici:

»Kot vodja delovne skupine lahko precej pripomorem k varstvu okolja v železarni, če se sam angažiram in k sodelovanju pri-

Tone Rus

tegnem svoje sodelavce, da že na delovnem mestu skrbijo za zdravje in čisto okolje. Mislim, da se prične vzgoja starejših že na delovnem mestu, mlajše generacije pa morajo vzgajati starši, saj so oni odgovorni za njihovo bodočo kulturno življenje. Strinjam se, da je čistoča na Ravnah v glavnih centrih dokaj dobra, bolj težko

Zdenka Polanc

Ivan Ažnoh, magister v pripravi proizvodnje:

»Danes lahko trdim, da železarna ni več tista onesnaževalka kot še pred nedavnim. Z opustitvijo generatorjev in kurjenja žarilnih peči na generatorski plin smo precej pripomogli k bolj zdravemu in čistemu okolju na Ravnah in v bližnji okolici. Kljub temu pa naše delo še ni končano. Tu predvsem mislim na odstranjevanje prahu, ki nastaja pri proizvodnji jekla. Sicer smo že naredili precejšen korak naprej, vendar nas še čaka delo, saj je jeklovilarna oziroma stara topilnica še zunaj kontrole onesnaževanja. Sicer pa se v železarni vsi premalo zavedamo, da smo sami onesnaževalci svojega življenjskega okolja in bi morali prav zato posvečati od-

Marija Klančnik

pa bi to rekel o bolj oddaljenih oziroma zakotnih ulicah. Ze pred leti smo poskrbeli za preureditev Titovega doma. Pri tem pa smo pozabili na ureditev njegovega okolja. Samo nekaj metrov stran stojijo razpadajoče barake, okrog katerih je polno odpadnega materiala in smetja. Tega danes ne čeh nihče videti. Ne vem, zakaj ne odstranijo teh lesenih ut in hlevov, saj bi jih morali že zdavnaj. Prav tako me zelo moti tudi to, da je v neposredni bližini našega edinega kulturnega doma skladišče mariborske Surovine.

Ob tej priložnosti bi vprašal še naslednje: zakaj ima naša krajevna skupnost pri čiščenju ulic določene meje, do koder mora pomesti pometać? Namreč, večkrat se dogaja, da pometaći počistijo okolico Titovega doma, naprej pa vse do sedaj niso še niti enkrat. Mislim, da tudi mi plačujemo svoj prispevek in bi zato lahko tudi nam vsaj enkrat na leto počistili ulico. Čudim se tudi temu, zakaj lani ni bilo na Ravnah zbora občanov, saj imamo še precej odprtih vprašanj o onesnaževanju in varstvu okolja. Mislim, da bo morala v bodoče krajevna skupnost temu posvečati več pozornosti, saj krajinami sami od sebe ne bodo šli v določene akcije zaščite življenjskega okolja.

Alojz Kelemina, planer

»Mislim, da sem kot član kolektiva in delegat vselej dolžan na sestankih in sejah samoupravnih organov vplivati na odgovorne ljudi, ki so odgovorni za zaščito okolja. Kako je z varstvom okolja v železnici? Sem optimist, ker vem, koliko je bilo porabljenega denarja za čistilne naprave. Vsi vemo, da čistilna naprava za odpravljanje v novi topilnici ne deluje tako uspešno, kot smo mislili, da bo. Skoraj bi lahko dejal, da je bolj podobna precej dragemu spomeniku. Kljub temu smo v železnici zadnja leta precej naredili za varstvo okolja, ko smo opustili kurjenje generatorjev. S tem se je zrak precej izboljšal, pa tudi delo je zato bolj zdravo.

Kako lahko kot posameznik pripomore k varstvu okolja? Kot oče sem dolžan povedati svojim otrokom, kako morajo obvarovati že precej načeto okolje. Zelo me moti, da nekateri starejši krajinami in starši gledajo na svoje okolje

kot na odvečno stvar. Kot dolgoletni lovec naj povem, da se tudi lovci borimo proti onesnaževanju okolja, saj se po novem lovskem zakonu ne imenujemo več lovci, temveč gojitelji in varuhi narave. Prav zato je naša prva dolžnost, da se borimo proti vsem tistim, ki gredo v naravo samo zato, da bi jo čim prej oskubili. V lovskem društvu Prežihovo smo pred nedavnim ustanovili mladinski odbor mladih lovcev, ki bo posebej skrbel za varstvo okolja, za čiščenje lovskih stez in pobiranje smetja, ki ne spada v naravo. Predvsem pa bi rekel obiskovalcem, naj pazijo na čistočo v naravi, saj je odraz nas vseh, ki zahajamo vanjo.

Kristijan Dvornik, kontrolor v čistilnici:

»Menim, da ima posameznik na preprečevanje onesnaževanja zraka in vode zelo malo vpliva. Ta problem je širši, zato ga moramo reševati vsi, ne samo eden. Kolikor ga bomo reševali na zborih delovnih ljudi in zborih občanov, sem prepričan, da uspeh ne bo izostal. Kar pa se tiče posameznika pri zaščiti okolja, menim, da je treba začeti pri sebi, da ne odmetavamo vsega kar na tla, da ne puščamo na piknikih neočiščenih prostorov in še bi lahko našteval. Moti me, da imajo nekateri naše potoke za odvodne kanale smetja. Vanje mečejo vse, kar jim je doma v napoto. Na Selah smo se že

Kristijan Dvornik

pred leti dogovorili, da bomo sami nadzorovali turiste in jih tudi opozarjali na red in čistočo v naravi. Vsako leto tudi čistimo naše okolje. Pri teh akcijah vselej sodeluje pohvalno število ljudi. Naše okolje bomo zavarovali pred uničenjem, če se bo sleherni krajan zavedal, kaj povzroča sebi in bližnjemu, če kar tako odmetava smetje v naravo in jo uničuje.

F. Rotar

BRIDKE URBANISTIČNE RESNICE

Osnovna značilnost naše občine je, da sicer res meri 304 km², da pa so skoraj vse sami hribi, pa se zato na boro 12 km² gnete vsa industrija z okoli 20.000 prebivalci od okoli 25.000, kolikor nas je vseh. Naslednja značilnost je, da smo l. 1961 imeli še 2798 kmečkih prebivalcev, leta 1971 le še 1810. Torej vse gre v dolino k lažjemu, boljšemu in bolj zanesljivemu kruhu.

V povojnih letih se je pri nas ogromno zgradilo. Do ustanovitve urbanističnega biroja l. 1961 bolj »divje« in na pamet, pozneje bolj preudarno in načrtno. Po 15 letih načrtna graditve in po 10 letih od izdelave urbanističnega programa pa danes urbanisti sami ugotavljajo, da zasnove iz leta 1968 ne ustrezajo več, in to iz več razlogov. Industrija in transport napreduje, potrebe občanov pa rastejo, saj si vsak želi humano in zdravo, a hkrati sodobno življenjsko okolje.

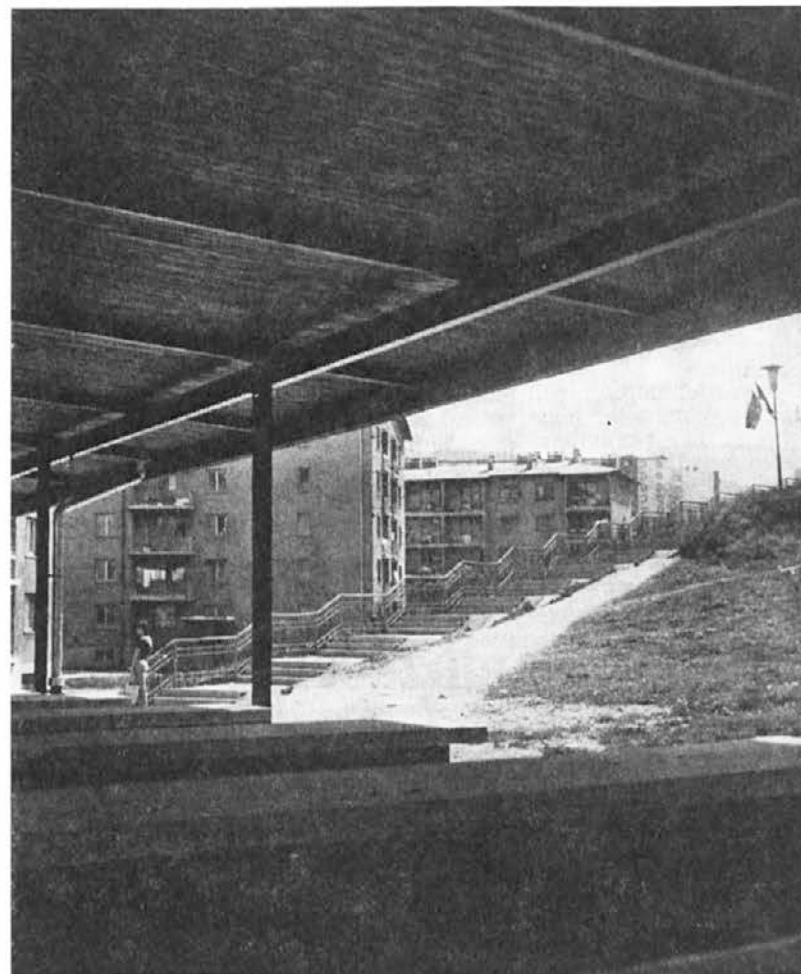
Malokje je treba tudi usklajevati toliko različnih interesov kot prav na področju urbanizma in malokje je napake tako težko popravljaliti.

Pa pogledjmo naprej, kako so urbanisti podali svojo (ali bolje rečeno: našo) problematiko.

Gostota naseljenosti je celo v naši vse pretesni dolini zelo različna. Najmanjša je v t.i. »individualnih conah« — Pod gonjami 70 preb./ha, največja v Gramoznici — 450 preb./ha. Četovje ima 280 preb./ha, Javornik 235 itn. Tipična mestna gostota je 200 preb./ha.

Občina Ravne ima v mestnih naseljih po obstoječih urbanističnih načrtih še 65 ha rezerve, in sicer:

— Ravne — Prevalje	45 ha,
— Mežica	12 ha,
— Črna	8 ha.

Na tržnici

Predvidoma se bo torej lahko do l. 1991 naselilo pri nas novih 7280 prebivalcev v mesta, 2710 pa v okoliških naseljih. Ko pa bo občina v tem letu dosegla 35.000 prebivalcev, bodo sedaj predvidene prostorske rezerve izčrpane.

Urbanisti se sprašujejo dobesedno takole:

»Ali to pomeni, da se bo urbanisti razvoj ustavil ali pa pomeni temeljito revizijo dosedanje urbanistične, poselitvene, skratka socialno-ekonomske politike v občini Ravne?

Sicer obstajajo v občini še določene prostorske poselitvene rezerve (Brančurnik okoli 7 ha, Holmec 6 ha, Reka graben 5 ha, zazidava vrzeli v mestnih naseljih in zunaj naselij na položnih pobočjih). Vprašati pa se je treba, kakšne prostorske rezerve in možnosti zapuščamo prihodnjim generacijam.

Ni pa zgostitev ljudi na majhnem prostoru edini problem. Prostorska stiska zadene tudi cestno omrežje, nepredvidljivo pa je narasla motorizacija in v zvezi z njo vprašanje garaž ter parkirnih prostorov. Če je namreč vozil l. 1961 v dolini en (1) avtobus, jih je l. 1975 56, osebnih avtomobilov je bilo takrat 176, l. 1975 2924, itn.

Tako en problem raste iz drugega, vsi pa iz na začetku navedenih značilnosti:

— problem čiščenja urbanskih in industrijskih odpadkov, zraka, varovanja in urejanja zelenic, erodiranih predelov ter odvoz in uničevanje odpadkov in smeti (prav naša občina je glede življenjskega okolja med najbolj ogroženimi v Sloveniji);

— razseljevanje podeželja je huda stvar, ne nazadnje tudi z vidika SLO;

Alojz Kelemina

JAVNI IN DRUŽBENI OBJEKTI V OBČINI RAVNE, ZGRAJENI V LETIH 1961 — 1976

KS Črna. Samopostrežna trgovina Rudarjevo, Avtobusna postaja Črna, Osemletka Črna, adaptacija Zavoda za rehabilitacijo otrok, rekreacijski pokriti bazen, gozdna uprava, industrijska hala z objektom priprave dela.

KS Mežica. Samopostrežna trgovina, podružnica LB, adaptacija in dograditev hotela, avtomehanični servis, industrijske hale na Glančniku, aneks lekarne, otroški vrtec.

KS Prevalje. Avtobusna postaja, pošta, Borovo, zdravstvena postaja, samopostrežna trgovina, veterinarska postaja, osemletka s telovadnico, industrijske hale: Inštalater, Tovarna nogavic, Tovarna pohištva, avtomehanična delavnica, Viator, Carinarnica Holmec, bencinska črpalka.

KS Ravne. Socialno zavarovanje, zdravstveni dom, upravno poslopje Gradis, osemletka Čečovje, Milica in trgovina Merx, Dom telesne kulture — bazen, stadion, avtobusna postaja, samopostrežna trgovina Čečovje in hotelski del, špecerijska trgovina Čečovje, povrtnina z mesarijo Čečovje, špecerijska trgovina Sance, banka, Elektrotehna, Nama, vrtec, SDK, šolski center Ravne — vzhodni del — aneks, upravna zgradba Železarne Ravne, telovadnica pri osemletki, Gradis — objekt družbene prehrane, industrijske hale železarne, elektroservisne delavnice, uprava GP na Ravnah.

— stara mestna jedra smo zamenjali. Moramo se odločiti bodisi za sanacijo ali za delno rušenje in nadomeščanje z novimi objekti;

— misliti moramo na urbanistično povezovanje vsaj z občino Slovenj Gradec, ki ima dovolj prostora ter ugodne ekološke razmere in rezerve.

NEKAJ PROBLEMOV DOLINSKIH SREDIŠČ

Črna ima malo prostora za družbeno stanovanjsko gradnjo. Problem je rušenje sedanjih drvarnic in gradnja garaž. Razvoj v smer zimskošportnega turizma se ne ujema z zastrupitvijo ozračja. Treba bo izdelati sanacijski načrt ožjega starega trga, urediti pristop do pokopališča, športni park in šolski kompleks.

Mežica ima vse ravninske predele že pozidane. Gradnja blokov bo odslej vezana na rušenje starih, manjvrednih objektov. Celo 13 let stari zazidalni načrt ni realiziran, ker si nihče ni upal dotakniti zidanih provizorijev, saj bi morali njihove prebivalce preseliti v nova stanovanja ter izkoristiti tako sproščene zazidalne površine.

Prevalje. Kartografski material za projektiranje nove soseske »Polje« je pripravljen. V starih delih naselja (Ugasle peči, Stare sledi) je še precej dotrajanih ob-

jektov, ki bi jih morali nadomestiti z novimi; v nekaterih soseskah so možne plombe, dozidave in adaptacije. Gradnja garaž ni zadovoljivo rešena.

Ravne. Omembe vredna je razen Javornika (najverjetneje terasasta) zazidava Pigla. Na Javorniku bo treba poskrbeti za oblikovanje dostojnega centra. Če za grad Javornik ne bomo poskrbeli, se bo podrl. Glede na lego in prostore pa bi bil uporaben za marširaj.

Gradis bo umaknil svojo separacijo gramoza in betonarno v Log in bo torej možno tam zgraditi kaj koristnega. Nekaj rezerv je še okrog zdravstvenega doma, o prostoru med Ravnami in Kotljami pa se bo treba temeljito pomeniti, kako ga čim bolje izkoristiti.

O vseh naštetih (in nenaštetih) vprašanjih se bo treba dogovarjati angažirano s posluhom za skupne interese. Ustavne pravice občanov, organiziranih v krajevnih skupnostih, vodijo k edinemu možnemu sklepu, da namreč urbanizacijo in urejanje lastnega življenjskega prostora rešujemo prek krajevnih skupnosti na podlagi potreb ter interesov ljudi.

(Povzeto iz »Poročila o prostorski in urbanistični problematiki občine Ravne na Koroškem«, podanega na 21. skupni seji vseh zborov SO Ravne, 10. 5. 1977.)

Kako uresničujemo družbeno samozaščito

Prizadevanja, da bi naš delovni človek in občan resnično postal nosilec družbene samozaščite na vseh področjih, v vseh sredinah in v vseh situacijah, so pomemben sestavni del naše samoupravne socialistične družbe. Osnovni namen družbene samozaščite je zagotoviti varnost ustavnega reda, varnost ljudi in premoženja ter družbene lastnine in varstvo samoupravnega družbenega razvoja sploh. Že doslej so naši dr-

žavni organi izredno uspešno opravljali svoje naloge, kar pa ob razvoju družbenih odnosov in njihovi zahtevnosti ter ob uveljavljanju oblasti delavcev in občanov postaja premalo. Nujno je torej, da vsi delovni ljudje in občani tako kot sami urejajo vse družbene zadeve, tudi sami postanejo vsakodnevni nosilci in uresničevalci družbene samozaščite.

Poglejmo, kako se obnašamo do tega izredno pomembnega vpra-

šanja v naši občini. Pri tem mislim predvsem na to, kako se obnašamo kot posamezniki v vsakodnevem življenju na ulici, v bloku, kjer stanujemo, na delovnem mestu, kot udeleženci v prometu, na javnih prostorih, itd. Stanovanjske bloke imamo popisane, šipe razbite, lifte nenehno v okvari, vhodnih vrat ne zaklepamo, stanovanja puščamo nezaklenjena. Parkiramo povsod, avtomobile peremo ob potokih. Otroci se po kletih igrajo z ognjem in večkrat pride do manjših požarov, ki se na srečo večinoma srečno končajo. Pri tem pa smo le nemi opazovalci. Ali smo kdaj opozorili sosedo, otroke in druge na kakršnokoli nepravilno ravnanje? Prihaja do različnih zlorab in malomarnosti na delovnih mestih, ki imajo tudi hujše posledice. Ali smo kot sodelavci na to dovolj pozorni?

Zanimivo je, da so v porastu prekrški zoper javni red in mir, čeprav ni takšnih pojavov, ki bi vzbujali večjo zaskrbljenost. V porastu so predvsem prekrški nedostojnega vedenja, pa tudi nekatere težje vrste prekrškov, kot je omalovaževanje uradnih oseb. Povečujejo se požari in delovne nezgode, klateštvo in potepanje, upadajo pa kazniva dejanja sovražne propagande. Najbolj pa je zaskrbljujoče to, da je število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete v očitnem porastu. To kaže na to, da v različnih delovnih sredinah ni uveljavljeno načelo družbene samozaščite, da drug drugega premalo kontroliramo in preveč zaupamo.

Sicer pa sta zanimivi naslednji tabeli, ki kažeta vrsto in naravo kaznivih dejanj in prekrškov.

	Leto 1974	Leto 1975	Leto 1976
KAZNIVA DEJANJA ZOPER			
ljudstvo in državo	2	—	—
življenje in telo	27	24	24
svobojščine in pravice državljanov	—	4	12
delovno razmerje	—	1	—
čas in dobro ime	1	8	—
osebno dostojanstvo	—	—	3
zakonsko zvezo in rodbino	3	5	—
človeško zdravje	15	3	—
narodno gospodarstvo	20	6	18
družbeno in zasebno premoženje	195	151	195
splošno varnost ljudi in premoženja	2	11	5
javni red	15	11	17
uradno dolžnost	6	—	12
VRSTE PREKRŠKOV			
Nedostojno vedenje	203	259	316
Pretepi	95	60	63
Drzno vedenje	30	32	19
Omalovaževanje uradne osebe	36	16	20
Točenje alkoholnih pijač vinjenim osebam	5	3	6
Točenje alkoholnih pijač mladostnim osebam	6	—	—
Hazarderstvo	7	4	5
Sovražna propaganda	5	6	4
Klateštvo	6	1	6
Ostali prekrški	31	16	48

Ob uveljavljanju samoupravnih in socialističnih odnosov, ki vodijo k popolni osvoboditvi človeka in njegovega dela, je nujno, da vzporedno s tem ustvarimo učinkovit in celovit sistem družbene samozaščite, ki bo zagotavljal varnost našega družbenega razvoja in napredka. Zato ima družbena samozaščita velik politični pomen. Zato bo ta sistem brezhibno deloval takrat, ko bo sleherni delavec in občan v vsaki sredini in v vsaki situaciji njen aktivni nosilec in realizator. Visoka stopnja zavesti posameznikov in poznavanje njenega bistva in pomena sta hkrati pogoj, da bo tudi samoupravna oziroma normativno pravna sistematičnost tega vprašanja dobila svoj popolni in pravi smisel.

V tej smeri razmišljajo tudi ustrezni politični dejavniki v občini. Naj posredujem nekaj najvažnejših stališč komiteja ZK Ravne:

1. Prizadevanja ZK in še predvsem socialistične zveze ter vseh drugih organiziranih socialističnih sil moramo usmeriti tako, da bo družbena samozaščita postala sestavina družbenopolitičnega in samoupravnega življenja in delovanja, kar je vsekakor temeljna

naloga. Doseči moramo, da bodo razprave o varnostni problematiki in s tem povezani ukrepi postali sestavni del razprav delovnih ljudi, kadar govorijo in odločajo o svojem vsakodnevnem delu, o svojih programih in razvoju.

2. Neposredno moramo aktivirati samoupravno in politično organizirane delovne ljudi in občane kot aktivne nosilce uresničevanja in razvijanja zasnove družbene samozaščite povsod, kjer delajo in živijo. To nalogo bomo uspešno uresničili samo, če bodo pri tem aktivne vse družbenopolitične organizacije in če bodo glede na možnost svojega delovanja pripravile konkretne programe, tako sindikati za delo v organizacijah združenega dela, zveza socialistične mladine za delo med mladino, zveza borcev med borci itd.

3. V svojem političnem delovanju moramo doseči, da bodo dogovori o nalogah na področju družbene samozaščite izhajali iz ocen konkretnih varnostnih razmer v delovnem okolju, v okolju, kjer posamezniki živijo in delajo. Takšne ocene morajo sproti oblikovati tudi vse družbenopolitične organizacije in na tej podlagi sprejemati programe svoje aktivnosti pri osveščanju in organizir-

ranju prebivalstva. Menimo, da imajo predvsem družbenopolitične organizacije dolžnost, da kreativno sodelujejo pri pripravi in ocenah varnostnih razmer.

Samo konkretne izdelane varnostne ocene — ki morajo upoštevati vse specifičnosti kraja, organizacije združenega dela, itd. — morejo biti osnova za programiranje ukrepov, ki jih moramo izvajati, da bi preprečili družbeno škodljivo, protidržavno in sovražno delovanje.

4. Pred socialistično zvezo je zlasti naloga vključiti vsa društva in družbene organizacije v prizadevanja za uresničevanje družbeno-življenjskega v občini Ravne zelo razvito, da je družbeno življenje tradicionalno prisotno, da se v družstvih zbira velika večina naših delovnih ljudi in občanov, od mladine do starejših, in da prav prek društev in njihovih vpliva lahko realiziramo mnoge naloge s tega področja, posebej še pri tistih družstvih, ki razvijajo nekatere dejavnosti, ki so neposredno povezane z utrjevanjem in razvojem družbene samozaščite.

Zaradi tega morajo, kjer tega še niso storili, tudi vse organizacije in društva sprejeti svoje programe ter vanje vgraditi tudi naloge, ki jih morajo opravljati na področju družbene samozaščite. Tudi pravila posameznih društev morajo vsebovati obveznosti s tega področja.

5. Organizacije socialistične zveze morajo skrbeti za to, da bo celotna družbenopolitična dejavnost v krajevnih skupnostih usklajena, pri čemer imajo najodgovornejše naloge koordinacijski

odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V usklajevanju te aktivnosti ne smejo prezreti tudi vloge in delovanja državnih organov, to je organov za notranje zadeve, inšpekcij, pa tudi vseh drugih samoupravnih organov in organizacij, ki imajo kakršnokoli nalogo in dolžnost, ki se povezuje z utrjevanjem varnosti.

6. V normativnih aktih (statutih) TOZD, KS, DPO itd. je potrebno takoj pristopiti k spremembam in dopolnitvam tistih členov, ki se nanašajo na obrambne zadeve in družbeno samozaščito.

7. Pri oblikovanju načrta samozaščitnih in varnostnih ukrepov, ki bodo izdelani na podlagi vsestranske in varnostne ocene, mora tudi sodelovati čim večje število delavcev oz. delovnih ljudi in občanov.

Za vsako vrsto sovražne dejavnosti iz varnostne ocene, pa naj bo usmerjena proti ogroženju naše svobode in neodvisnosti, našemu samoupravnemu socialističnemu sistemu, proti bratstvu in enotnosti narodov in narodnosti SFRJ, proti omalovaževanju vodilne idejnopolične vloge ZK ter vloge in pomena našega NOB in socialistične revolucije, proti zlorabam in okoriščenju ter povzročanju kakršnekoli družbene škode, proti varnosti družbenega in zasebnega premoženja, proti negativnim vplivom na zdravje ljudi in živali itd., predvideti čim bolj realne protiukrepe in zadolžitve, od katerih se bodo morali nekateri takoj izvajati prek družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih in drugih organov.

Rudi Krenker

KK SZDL Ravne — poudarek preskrbi in varstvu okolja

Pred nedavnim smo obiskali Rudolfa Krenkerja, predsednika KK SZDL Ravne, da bi se pogovorili o nekaterih najbolj aktualnih vprašanjih, s katerimi se ukvarja SZDL na Ravnah. Tako je potekal razgovor:

»Tovariš predsednik, katera so najbolj pomembna vprašanja, ki jih rešuje sedaj KK SZDL Ravne?«

»Z nenehnim velikim razvojem kraja se pojavljajo vzporedno tudi mnogi novi problemi. Ob velikem gospodarskem napredku se pojavlja problem usklajenega razvoja. Tu mislim na potrebne objekte družbenega standarda: šole, vrtce, preskrbo in komunalno urejanje kraja itn. Seveda je treba take potrebe spremljati in jih družbeno usmerjati. Zato se

10 LET ŽELEZARSKEGA ZBORNIKA

Pred desetimi leti je izšla prva številka skupnega strokovnega glasila slovenskih železarn in metalurškega inštituta. Strokovna vodstva raziskovalnih oddelkov ter strokovnjaki v proizvodnji so že pred uradno združitvijo čutili potrebo po tesnejšem sodelovanju ter po izmenjavi izkušenj. Od takrat sodelujejo metalurgi tako pri svojem strokovnem glasilu kot tudi v raznih strokovnih tekmah za jeklarstvo, valjavnost in predelavo jekla.

Namen Železarskega zbornika je poleg objavljanja teoretičnih in strokovnih člankov tudi reklamni, saj gre precej izvodov med kupce ter interesente doma in v tujini. Posamezne izvode uredništvo pošilja v vse večje strokovne centre od Sovjetske zveze, NDR, do ZDA in Brazilije. To je možno, ker so povzetki člankov prevedeni v nemščino, angleščino in ruščino.

Naklada znaša 800 izvodov, letni stroški za štiri številke pa so lani znašali 22,5 starih milijonov. Zajemajo stroške tiskarne, avtorskih honorarjev, prevode, tehnično urejanje in korekture. Poprečni obseg številke je bil lani 53 strani.

Stroške si izdajatelj delijo. Doslej je izšlo v 39 številkah 231 strokovnih člankov. Največ so jih prispevali ravenski strokovnjaki, ki jih v uredniškem odboru zastopa dipl. inž. Jože Rodič.

Redno izdajanje lastne strokovne revije predstavlja za razmeroma majhno slovensko železarstvo uspeh. Zaslugo za to imajo marljivi strokovnjaki — sodelavci ter vse tri železarne in inštituti, ki jim gre zato tudi pohvala.

-k

skupaj s krajevno skupnostjo in drugimi družbenimi dejavniki v kraju dogovarjamo in načrtujemo vse omenjene potrebe. Velik korak naprej smo naredili v načrtovanju komunalnega urejanja, nadalje pri preskrbi prebivalstva, pravkar pa intenzivno delamo na poizvitvi turistične dejavnosti na Ravnah.»

»Omenili ste načrtovanje komunalne ureditve kraja in preskrbe prebivalstva. Kako konkretno ste se lotili reševanja teh aktualnih vprašanj?«

»Skupaj s KS in strokovnjaki, ki delajo na področju komunalnega urejanja, smo se dogovorili, da je treba vsako novo naselje oziroma stanovanjsko sosesko in vse objekte družbenega standarda do posameznih stanovanjskih blokov sproti komunalno urejevati, da pozneje ne bodo nastajala nova nepotrebna zemeljska in podzemeljska dela. Ta dogovor se sedaj v največji možni meri tudi uresničuje. Glede preskrbe prebivalstva pa smo na Ravnah ustanovili potrošniški svet, ki dobro dela, saj je dal že vrsto konkretnih in dobrih predlogov.«

»Tovariš predsednik, zadnje čase je na Ravnah precej govora o združitvi obeh prostovoljnih gasilskih društev. Slišali smo tudi, da na tem dela KK SZDL Ravne, saj vsi dosednji poskusi združitve niso uspeli. Kaj vi o tem menite?«

»Dobra gasilska služba je vsekakor za naš kraj velikega pomena. Zato se trudimo, da bi imeli na Ravnah veliko, močno in sodobno opremljeno gasilsko društvo, ki bo sposobno ob vsakem času stopiti v akcijo gašenja in reševanja ljudi. Dosedanji gasilski društvi na Ravnah sta bili premalo povezani in premalo strokovno opremljeni, delovali sta ločeno, kar gotovo ni v našem interesu. Zato bomo naredili vse, da bomo imeli na Ravnah eno sodobno opremljeno gasilsko društvo.

Da tega do sedaj še nismo realizirali, je predvsem kriv odnos posameznih ljudi, ki niso najbolj pripravljeni sprejeti take odločitve KK SZDL Ravne. Vendar bomo vztrajali in zadevo rešili, kot je v interesu kraja in ne nazadnje cele občine.«

»KK SZDL Ravne že intenzivno dela na pripravah za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v sedanji KS Ravne. Pred njo pa so tudi priprave za volitve 78. Kaj lahko poveste o tem?«

»Letošnje leto poteka v temeljitih analizah funkcioniranja delegatskega sistema. Prav gotovo bomo morali na temelju teh analiz in ugotovitev v prihodnje odpraviti vse pomanjklivosti, ki so se sedaj pokazale. Vsekakor pa bomo zaostriili odnos in obnašanje posameznih delegatov. Znano je, da odnos posameznikov do delegatskega dela ni najboljši. Posamezne delegacije so bile do sedaj večkrat nesklepne ali pa na robu sklepčnosti. To se v prihodnje ne sme več dogajati. V naši krajevni skupnosti želimo čim bolj razviti tudi nadaljnje samoupravne odnose.

Naša sedanja KS zaradi svoje velikosti in velikega števila prebivalstva tega skoraj ne more več zagotavljati. Zato je nujno, da ustanovimo nove krajevne in vaške skupnosti. Mislim, da imata Kotlje in Dobja vas vse pogoje, da postaneta KS. Dobrije in Reka graben s svojo okolico pa naj bi postali vaški skupnosti. Seveda pa se bodo morali prebivalci teh krajev sami odločiti, če so za takšne oblike krajevne samouprave.

Ob koncu velja povedati še, da je poleg naštetih aktualnih vprašanj še vrsta drugih aktivnosti, ki jih usmerja in vodi KK SZDL Ravne. Predvsem se bo KK SZDL še letos vključila v razreševanje onesnaževanja okolja v spodnjem delu Mežiške doline ter začela uresničevati družbeno samozaščito.«

F. Rotar

Na Lešah

Naloge krajevnih skupnosti

Skupščina občine Ravne je na 21. skupni seji vseh svojih zborov 10. maja 1977 med drugim ocenila delovanje krajevnih skupnosti v občini ter sprejela naslednje sklepe:

Organi krajevnih skupnosti morajo:

1. Do 1. 7. 1977 oceniti notranjo organiziranost v krajevni skupnosti, ugotoviti skladnost organiziranosti z ustavno opredelitvijo KS ter sprejeti akcijski program nadaljnjega samoupravnega razvoja KS.

2. Do 31. 12. 1977 organizirati nove krajevnne skupnosti povsod tam, kjer so za to dani ustavni pogoji in dograditi samoupravne splošne akte ter samoupravno prakso. S tem zagotovijo,

— da bodo zbori delovnih ljudi in občanov postali dejansko mesto usklajevanja interesov vseh delovnih ljudi in občanov in mesto odločanja o vseh bistvenih vprašanjih življenja in dela v krajevnih skupnostih;

— da bo svet KS v celoti izvrševal svojo izvršilno funkcijo, s tem da bo izvrševal sklepe zbora delovnih ljudi in občanov ter razvijal oblike osebnega izjavljanja, usklajevanja ter delegatskih odnosov nasploh v krajevni skupnosti.

— Vso pozornost morajo posvetiti obveščanju in opredeliti konkretne načine, metode in vršilce. Pri tem se morajo povezati z novinarji in uredništvu internih glasil v OZD. Doseči morajo celovitejšo obveščanje delovnih ljudi in občanov KS in delavcev v TOZD v vseh bistvenih informacijah in razmerah v KS.

3. Do 31. 12. 1977 morajo organizirati vaše skupnosti, kjer so za to pogoji, ter s samoupravnimi splošnimi akti opredeliti njihov položaj, vlogo in konkretne naloge.

4. Povsod, kjer jih še ni, skupno s samoupravno stanovanjsko skupnostjo organizirati hišne svete.

5. Takoj organizirati svete potrošnikov in jim zagotoviti vse potrebno za njihovo delovanje.

6. Se aktivno vključiti v oblikovanje komunalne delovne organizacije v občini.

7. Zagotoviti, da bo programiranje razvoja KS v skladu z realnimi možnostmi.

8. Zagotoviti ustavnost in zakonitost.

Organi OZD morajo:

1. Zagotoviti delegatsko povezavo temeljne organizacije in krajevnne skupnosti.

2. Se aktivno vključiti v oblikovanje planov in programov krajevnih skupnosti.

3. Odgovorno pristopiti k združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti.

Organi SIS morajo zagotoviti, da bo dogovarjanje o zadovoljevanju skupnih potreb v KS domena vseh SIS in KS, zato je potrebno predvsem pri programiranju in financiranju programov SIS zagotoviti stalno povezanost in sodelovanje v SIS in KS.

Upravni organi skupščine morajo pripraviti predlog bodoče organiziranosti strokovnih služb v

KS glede na ustanavljanje novih KS.

Za izvajanje nalog v KS je treba pritegniti k sodelovanju in delu čimveč občanov, zlasti mladine. Ob tem pa je treba za krepitev samoupravnega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega položaja delovnih ljudi in občanov zagotoviti boljše obveščenost o uresničevanju samoupravnih oblikovanih stališč in odločitev v organih KS ter družbenopolitičnih in drugih samoupravnih skupnostih.

Krajevna organizacija SZDL kot enotna fronta vseh organiziranih političnih sil v KS in demokratska zveza vseh delovnih ljudi lahko veliko pripomore, da se usklajujejo akcije in delo v KS, da se zagotovi akcijska in politična enotnost. Sindikalne organizacije in njihovi delegati v SZDL naj z večjo aktivnostjo in prizadevanji pripomorejo k tesnejši povezanosti združenega dela in krajevnih skupnosti.

-a

Družbenopolitično izražena skrb za jezik

V sobotnih prilogah Dela občano, v reviji Sodobnost pa kar redno izhajajo članki o slovenščini našega časa. Spodbudila jih je akcija RK SZDL. Ta namreč načrtuje za september 77 veliko posvetovanje o slovenščini v javni rabi. Posebne skupine strokovnjakov nameravajo dotlej raziskati kar enajst različnih področij:

jezik političnega življenja, jezik pravosodja in uprave, znanstveni — strokovni jezik, jezik ustnega in pisnega javnega obveščanja, jezik v gospodarstvu, v turizmu, v šoli, jezik besedne umetnosti, strokovno in književno prevajanje, slovenščina v SLO in v vojaškem življenju ter jezik v zamejstvu.

Ni kaj reči: široko, temeljito, pogumno zastavljena naloga. Upajmo, da bo imela več uspeha kot pred dobrimi desetimi leti pismo SZDL o jeziku, ki ga komaj še kdo pomni. Prav tako upajmo, da bo ta akcija dala podlago za politične odločitve v prid klene, razumljive slovenščine.

Težko je vedeti, ali bo prav do tega datuma že izšel tudi napo-

vedani poskusni snopič novega Slovenskega pravopisa ali ne; pripravljen je že precej dolgo. Bilo bi koristno, če bi, saj bi naletel na zelo ugodno klimo in bi bil gotovo deležen potrebne pozornosti. Zares ni malo stvari, o katerih bi se bilo treba javno, strpno in hkrati odgovorno domisliti. Poglejmo po vrsti, čeprav le površno, kje vse nam premalo pretehtano ravnanje na jezikovnem področju dela škodo.

Delegati se kar naprej kregajo, da jim gradiva za seje niso dovolj razumljiva. Kako imajo prav, a ne samo glede tujk, smo že pisali in še bomo.

Solarji se učijo lepe knjižne slovenščine iz beril naših klasikov. Z muko osvajaajo besedni zaklad svoje materinščine, a glej ga šmenta: že na prvem resnejšem sestanku zunaj šole se srečajo z jezikom, ki je sicer slovenski, a vendar milje daleč od Prežihovega, Gankarjevega, Levstikovega. Seveda se ga privadijo in čez nekaj let celo že sami sestankujejo na enak način, pišejo referate, zapisnike in članke v taistem slogu — toda: ali je to racionalno? Namreč: učiti se najprej doma narečno-pogovornega jezika, nato v šoli knjižnega, potem družbenopolitičnega, na koncu pa kljub temu biti v dvomih, kaj je pravzaprav lep slovenski jezik?

Gospodarstveniki upajo, da menda ne bo kdo vzel preveč zares tistega člena v zakonu o združenem delu, ki pravi, da morajo biti imena delovnih organizacij v vsem razumljivem jeziku. Koliko bo namreč sicer stroškov z natečaji za nova imena, z novim firmskim papirjem, žigi, naslovi v telefonskih imenikih itn., saj Viatorjev, Merxov, Commercov ter Inexov pri nas kar mrgoli.

»Potrošniki jezika« se obnašamo različno, odvisno pač od posluha in občutljivosti za slovenščino. A najprej: zakaj tudi tu »potrošniki«? Zato, ker ne soustvarjamo jezika zakonov, tele-

vizije, časnikov, ampak nam je dan, in ga prav takega moramo (?) uporabljati.

Kaj mi npr. pomaga, če se režim novinarju TV, ko govori o nekom, da je »dvajset let združeval delo in sredstva v kmetijstvu«, a se izkaže, da je v resnici pač krmil živino, ji nastiljal in odkidaval gnoj? Čez nekaj dni bom podoben način izražanja srečal tu in tam, čez mesec dni pa se ga bom navadil oziroma bom javno govoril in jezik, zasebno pa drugega, bom torej slovensko dvojezičen.

Trdim, da je danes z jezikom enako kot z denarjem: izdelajo ga v Beogradu, potem pa ga dajo v obtoč in vsi ga uporabljamo. Zato je zares dobro pomeniti se o tem, ali ne bi bilo pametno imeti na vseh važnejših točkah, kjer nastajajo novi izrazi, poleg drugih strokovnjakov tudi jezikoslovce, ki bi sproti pomagali ustvarjati lepe strokovne besede za poimenovanje novih pojmov.

Seveda pa v pričakovanju novega pravopisa ter sklepov na začetku tega zapisa omenjenega posvetovanja ne kaže držati rok križem. Najprej zato ne, ker lahko družbenopolitično sprožena akcija jeseni doseže tudi nas, pa ni pametno, če nas zaloti nepravilne. Drugič pa zato, ker je v zvezi z jezikom nasploh, s pravopisom in slovnico pa posebej tudi pri nas še zelo veliko meglenih pojmov.

Informativni fužinar že doslej ni stal ob strani takšnih prizadevanj, pa ne bo niti zdaj. Smotno se zdi dvoje:

— Vabimo k sodelovanju vse tiste, ki imajo na naslov SLOVENŠČINA NAŠEGA ČASA povedati kaj tehtnega. Če odziva ne bo, bo uredništvo v ustrezno anketo zbralo nekaj mnenj.

— Hkrati bomo v zaporednih člankih poskušali razčistiti osnovne pojme o jeziku, brez odgovora pa ne bi ostala niti vprašanja, zakaj mora vsak pravopis biti konvencionalen (dogovoren), kakšna je razlika med »staro«, normativno, in »novo«, deskriptivno, slovnico itn.

Vabilo k sodelovanju pa seveda že kar velja.

Marjan Kolar

O OPTIMISTIH

Optimist je človek, ki se križanke loti s kemičnim svinčnikom.

K. Farkas

Optimist je človek, ki v restavraciji brez dinarja v žepu naroči ostrige v upanju, da bo z biseri, ki jih bo našel v njih, plačal račun.

V. Tognazzi

Optimist je sodobnik, ki praviloma ni dovolj informiran.

J. B. Priestley

Pesimist je optimist, ki razmišlja.

D. Bennett

Optimist se dogovori za stanek z dekletom pod uro — pesimist pod koledarjem.

E. Stankovski

Sledovi

MI SMO ZA TITA, ZA MIR IN SVOBODO

Ko ozelenijo trave in se dvignejo proti nebu, po prvem pomladanskem dežju veselo zapoje kos. Tiho se v nas prebudi prekipevala želja, da bi odšli v to pomlad, v lep zelen gozd in razpršili svoje misli med zeleno listje in prvo cvetje. Praznično vzdušje se naseli v nas v mesecu maju. Spremljajo ga vitki mlaji in plapolajoče zastave. Vse to je svet, ki živi z nami in ni neopazen.

Gotovo raste v zavesti naših otrok še bolj prepričljivo, če je pričakovanje spodbujeno s prijetno besedo o naši borbeni preteklosti. Ob teh pripovedovanjih vzgojitelj se oblikujejo prve kali moralno politične zavesti, ki je v pojasnjevanju pojmov, besed in misli. Toliko navdušujočega je v besedah otrok, toliko enkratnega in doživetega. Ko otroci govorijo o miru, delu, partizanih, svobodi in Titu, je v njihovih izjavah skrita pripadnost napredni misli, pripadnost našemu narodu, ki je nekega maja prisluhnil svobodi.

Mali partizan

Vzgojiteljice Vzgojno varstvenega zavoda Ravne na Koroškem so ob svojem delu zapisale naslednje misli otrok:

PARTIZANI

Partizani so se borili za našo domovino in otroke. (Robi, 7 let)

Partizani so bili naši vojaki, komunisti, naši ljudje. (Aleš, Sandra, Patricija, 7 let)

Partizan je borec, kurirček, pogumen človek. (Egidij, Roman, 6 let)

Partizani so ljudje, ki nosijo tičinke in puške in pojejo ob ognju. (Matej, 6 let)

Partizani vedno zmagajo. (Uroš, 5 let)

SVOBODA

Svoboda je, da vsem ljudem igra godba za budnico, ko je praznik dela. (Bojana, 7 let)

Svoboda je, če lahko greš, kamor hočeš in te ne ustrelijo. (Slavko, 7 let)

Svoboda je, da imamo hrano in denar in da imata mama in ata delo. (Evgidij, 6 let)

Svoboda je, da ni ruševin, da ne požigajo več hiš in da ni ranjenec. (Matej, 7 let)

Svoboda je, če lahko glasno pojemo. (Bojana, 5 let)

MIR

Mir je, ko ni vojne. (Primož, 5 let)

Mir je, da ne divjaš in mirno stojiš. (Gorazd, 5 let)

Mir je, če sedi in nič ne delaš. (Jana, 7 let)

Mir je tako dolgo, dokler ne pride sovražnik. (Matjaž, 7 let)

DELO

Delo je to, kar delajo v službi. (Simona, 7 let)

Z delom si služimo denar. (Silvo, 6 let)

Delo je, da delajo jeklo. (David, 7 let)

Če mama čisti in kuha, je delo. (Irma, 7 let)

Delo je, kadar živimo, se igramo. (Marko, 7 let)

TITO

Tito je glavni. (Darja, 7 let)

Tito je vodil vojno. (Sandra, 5 let)

Tovariš Tito ima največji mercedes in ženo Jovanko. (Darja, 7 let)

Tita ubogajo vsi, ker je rekel, da mora biti mir na svetu. (Franjo, 7 let)

Za zlato športno značko

Če ne bi bilo Tita, ne bi partizani zmagali. (Aljoša, 6 let)

Tito se piše Broz, star je 85 let, noči očala in uniformo z rdečimi črtami. Kamor pride, dobi rože. (Simona, Tomaž, 7 let)

Tovariš Tito hodi na obiske k drugim predsednikom v druge države, da se pogovorijo, kar se še niso. (Brane, Boštjan, 6 let)

Titu želimo za rojstni dan veliko torto s čokolado in smetano, na njej mora pisati »Tito, radi te imamo!«

Otroci Vzgojno varstvenega zavoda Ravne na Koroškem.

Zofka Sudar

stvo jezika ter za vse, kar je še s tem v zvezi ter se rado pokaže šele po ponovnem pozornem prebiranju. Seveda bi bilo najbolje za ponazorilo citirati npr. odstavke iz Tarzana ali kakega romana X-100, pod njim pa enako dolg odlomek iz Cankarja, Kosmača, Andrića, Th. Manna ali katerega drugega priznanega besednega umetnika. A ker to ni mogoče zaradi pomanjkanja prostora, poleg tega pa lahko takšno primerjavo naredi vsak zainteresirani sam, bodi dovolj zgolj povzetek.

Tam je jezik surovo poveden, nerazplasten, nezvočen, siromašen. Za najbolj krvave dogodivščine ali najbolj vzvišene stvari v življenju (ljubezen — smrt) mu zadostuje nekaj stereotipnih fraz. Tu je že za vzgib misli, opis razpoloženja, za rojstvo čustva ali opis pejsaža uporabljena cela lestvica sinonimov in figur, s posluhom ubranih in prebranih, da ni ničesar ne preveč ne premalo.

Po vsem bežno nakazanem najbrž ni težko uganiti, kateri načini branja dajo večji »izplen«. Stvar vsakega posameznika je seveda, za katerega se odloči, stvar vseh pa, da različne načine branja vsaj poznamo in — priznamo.

Marjan Kolar

Načini in nameni branja

Ta zapis niti ne more niti ne-če zajeti vseh vzgibov, zaradi katerih ljudje segamo po knjigah. Vnaprej zavestno ne upoštevam t. i. šolskega, učnega oziroma študijskega branja niti primerov, ko osamljeni grabijo po knjigi kot edini prijatelji in tolažnici. Omejuje se na naslednje tipe: branje za kratek čas, iz vednoželjnosti, iz študijskih namenov in zaradi estetskega užitka. Kvalitetnejša kot je knjiga, več naštetim namenom in tipom bralcev lahko ustreže ter obratno.

Najmanj zahtevno je branje, ki naj ubija čas, raztrese in razvedri. Temu namenu zadošča čtivo z napeto ali vsaj dinamično zgodbo, v kateri se vrstijo akcije, po možnosti pa naj gre pri tem za boj med dobrim in zlim. Nič ne moti, če je osnovni recept, po katerem so te knjige pisane, star več kot dvatisoč let in v teku zgodovine dejansko menja le kulise prostora in časa. Dve, tri ure takšno branje zanesljivo zapolni in z vzdihom zadovoljstva bralec na koncu ugotovi, da je junak le premagal lopova, bralka pa, da se je junakinja omožila s »tpravim«.

Kvaliteten razpon takšnih knjig je seveda precejšen, saj sega od plaže do solidnih, realistično pisanih uspešnic. Za vsak okus se najde kaj; še »Ano Karenino« se za silo da brati na ta način.

Tisti, ki hoče razširiti svoje obzorje ali nasploh ne mara storij, seveda ne bo bral romanov, resnih znanstvenih knjig o zgodovi-

ni, medicini, sociologiji, zemljepisu itn. pa tudi ne. Segel bo torej po bolj ali manj uspeh in zanesljivih poljudnoznanstvenih delih. Pri tem bodo imele prednost duhovito in pregledno, bralno pisane knjige.

Bralcu sicer res lahko pomenijo prvo stopničko do določene veje znanosti, zvečine pa ni tako. Bolj udobno je ostati na tej ravni, ne razmišljati preveč kritično o prebranem, ne preverjati podatkov in zato ne brskati po strokovni literaturi na dano témo.

Ker pa vse to in še kaj počne študijski bralec, zato tu neke prestopimo nevidno, včasih tudi težko določljivo mejo med površinskim in poglobljenim, razmišljajočim branjem. Pri tem je precej vseeno, ali gre za leposlovne ali znanstvene knjige. A če ostanemo pri leposlovju, ker ga poprečno pač beremo dosti več kot kaj drugega, tudi tu ni bistveno, ali beremo z estetskim, sociološkim, filozofskim ali kakim drugim interesom.

Študijsko branje torej poskuša prodreti za zgodbo, želi razbrati ter si razložiti pomene, ki jih besedilo včasih samo nakaže ter jih je treba iskati med vrsticami. Nadalje lahko išče zveze z razmerami v določenem prostoru in času pa podobnosti in razlike med konkretnim delom ter deli sodobnikov.

Estetsko branje se bolj kot za kaj drugega zanima za zgradbo oziroma kompozicijo dela, za stilne prvine, za izraznost in boga-

Motiv z dvorišča

SLABA PROPAGANDA

Tisti, ki želimo biti celoviteje informirani, se često zatekamo k branju več časopisov, revij in k drugim oblikam informiranja. Različno prezentiranje vesti različnih novinarjev in dopisnikov lahko ustvari popolnejšo podobo o določenih dogodkih, nikakor pa ni uspela poteza novinarja ali časopisa, če lahko v dveh ali več časopisih preberemo skoraj do pike enak članek.

Na žalost se tudi to dogaja. Tudi nekaj članov iz Fužinarja ali bolj Mladega fužinarja ima svoje dvojnike v Večeru in Mladini.

Ne vem sicer, ali gre samo za količino avtorskega honorarja, ki ga vsak dopisnik prejme od objavljenega članka, ali pa je »plonkanje« plod zgrešenih naporov avtorja, da bi o določenih stvari informiral čim širši krog bralcev. Nekaj je gotovo vzrok takšnim dejanjem.

V primerjavi s slikarstvom, kiparstvom ali glasbeno umetnostjo bi temu lahko rekli obrt ali celo kič in kdo si še lahko privoščiti takšno propagando?

Prav gotovo uredniški odborovi ni moč kriviti za ponavljanje istih stvari v različnih glasilih, je pa tukaj mesto, od koder vsakdo

lahko opozori vse pisce, da je kopiranje še najbolj slaba propaganda zanje.

Predvsem so me zbudili članki, nastali med akcijo »dnevi mladine«, ki je potekala med 14. in 24. aprilom letos na Ravnah. V 10. številki Informativnega fužinarja (ali točneje njegovi prilogi Mladem fužinarju) so se dali prebrati članki Krožek da, sestanek ne, ki ima svojega dvojnika v 17. številki Mladine, ali pa sestavek Tito na Ravnah, ki ima kar dva — prvega v Večeru in drugega v 18. številki Mladine.

Prepričan sem, da v informiranju ne smejo prevladovati osebni interesi in koristi, temveč razumno in prizadevno osveščanje in obveščanje širše družbe. Ko bo to jasno prav vsem amaterskim dopisnikom, predvsem tistim, ki si šele utirajo pot v novinarske vrste, bodo imeli tudi bralci več od branja svežih besedil. Edina prava usmeritev mladih dopisnikov je torej izvirnost in aktualnost, borbo za prestiž, honorar in številko objavljenih člankov pa zaenkrat raje opustimo. Na ta način bo rasel naš ugled in tudi kakovost obveščanja izpod našega peresa. S. B.

Milka Hartman, Pesmi z Ljubuskega puca. Celovec. Mladje 1976, 30 šilingov.

V počastitev avtoričine 75-letnice je izšel izbor njenih najznačilnejših pesmi v podjunske narečju z obširno spremno besedo Pavla Zdobca. Pesmi segajo od čustvenih do socialnih.

Prevodi

Gustav Freytag, Tehnika drame. Lj. Mestno gledališče ljubljansko 1977, 303 str. 60 din.

Z veliko zamudo smo Slovenci dobili prevod tega nekoč temeljnega dela s področja dramaturške teorije. Čeprav je marsikaj

v njem danes zastarelo, pa prav zato zahteva od bralca dovolj osebnega opredeljevanja ter razčiščevanja osnovnih vprašanj v zvezi s sodobno dramatikom in gledališčem.

Selma Lagerlöf, Čudovito potovanje Nilsa Holgersona. Povest. Lj. MK 1977 159 + 186 str. 197 din.

V novem prevodu in prireditvi znova dobivamo v branje klasično mladinsko delo o Švedski, njeni pokrajini, ljudeh in preteklosti. Privlačna knjiga v pravljici preobleki z veliko poetičnosti.

(Po »Knjižnem trgu« v Delu)

KULTURNO PROSVETNO DRUŠTVO HOLMEC

Oktobra 1975 so na Holmecu nadarjeni mladi igralci ustanovili kulturno prosvetno društvo, ki danes že šteje 22 članov. Valentin Tomaž, ustanovitelj in predsednik KPD Holmec, je povedal naslednje:

»Konec leta 1974 smo se začeli učiti igrati »Vdova Rošinka«, za osmi marec naslednjega leta pa smo jo predstavili krajanom. Že takrat sem dejal mladim, da moramo ustanoviti kulturno prosvetno društvo, v katerem bomo lahko bolj organizirano delovali. Oktobra smo ga res ustanovili in do danes že zabeležili vidne uspehe.«

»Kakšne naloge ste si zadali pri ustanovitvi?«

»Predvsem smo takoj po ustanovitvi društva naštudirali enodejanko »Škandal« in jo postavili na oder že 3. januarja 1976. Za osmi marec pa smo zopet pripravili spevoigro »Svatovalec«. Sicer pa je bila naša naloga pridobiti nove nadarjene člane. Mislim, da nam je tudi to še kar uspelo, čeprav to ni lahko v majhnem

kraju, kjer je malo mladih, ki so voljni delovati v raznih organizacijah.«

»Ali ste z naštudiranim programom gostovali tudi kje drugje?«

»Z igrama »Svatovalec« in »Škandal« smo gostovali še v Sentanelu. Večkrat pa so gostovali tudi drugi pri nas. Tako npr. lani: dramski skupini iz Libelče in Kotelja, pevski zbor Fužinar in Raven in v okviru Borštnikovega srečanja igralec Jože Zupan iz Maribora. Od jeseni lanskega leta pa ima našo kulturno društvo tudi kvartet in oktet.«

»Kakšne načrte imate za bodoče?«

»Predvsem bomo stremeli za tem, da bomo dobili v stari šoli svoje prostore. Izboljšati bomo morali tudi finančno stanje, saj sama volja do dela ni dovolj. Sicer pa smo vodstvo društva kakor tudi vsi člani, ki jih je iz leta v leto več, zadovoljni z opravljenim delom in smo pripravljeni delati tudi naprej.«

F. Rotar

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Ivo Zorman, Stric Benjamin. Roman. Lj. DZS 1977. 258 str.

Novi Zormanov tekst je kronika malomeščanske družine v polpreteklem in sedanjem času, ki jo je pisatelj začel že s »Sončnico navadno«. Klasična zgodba je pripovedovana na moderen način, dinamično, privlačno.

Leopold Suhodolčan, Med reko in zemljo. Novele. Lj. DZS 1977. 247 str.

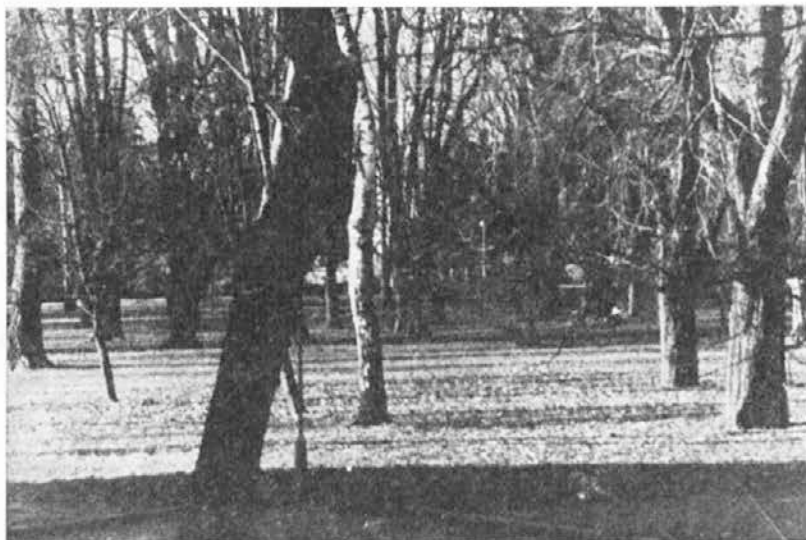
O smerih novelah našega literarnega izrednega plodnega rojaka pravi dr. Matjaž Kmecl v spremni besedi, da so psihološko nadrealistične. Nadalje so še poetično — filozofsko sporočilo o nebcgljenosti in lepsti človeških iluzij.

Ivan Minatti, Bolečina nedoživetega. Pesnikova antologija. Lj. DZS 144 str. 150 din.

Dejstvo, da gre že za tretjo (dopolnjeno) izdajo zbirke, priča o priljubljenosti tega pesnika. Prinaša najboljše od vsega, kar je Minatti v tridesetih letih napisal. Po sodbi kritika Andreja Inkreta je dosegel vrh v knjigi »Pa bo pomlad prišla«.

Juž Kozak, Šentpeter. Roman. Maribor, ZO 1976, 241 str. 200 din.

To razmeroma zgodnje Kozakovo delo, roman iz zgodovine ljubljanskega predmestja, »roman soseske« je eno najbolj branih in zato že večkrat ponatisnjenih. Tokrat v bibliofilski zbirki »Iz slovenske kulturne zakladnice« s spremno študijo Janeza Mušiča.

V parku

NAČELA IN GESLA

— Raziskava trga zmanjšuje riziko ter dviguje rentabilnost in smotrnost odločitev in ukrepov na področju prodajne politike.

— Kadre je treba vedno prilagoditi obstoječi najboljši organizaciji, ne pa organizacije oziroma načina dela razpoložljivim kadrom.

— Delovna organizacija mora vsak trenutek znati videti 20 let naprej, razvoj za 5 do 7 let in sprotno poslovanje za eno leto.

— Delo in zadolžitve moramo deliti, tako da bodo v njihovem uresničevanju vsi sodelovali.

— Raziskavo trga mora delovna organizacija uvesti tedaj, ko opazi stagnacijo, in tedaj, ko opazi izreden uspeh prodaje.

— Nakladalni, razkladalni in prekladalni čas se s paleami, kontejnerji in z mehanskimi transportnimi sredstvi v primerjavi z navadnim delom zmanjša tudi za 80 %.

— Nagrajevanje po rezultatih dela mora obsegati ne le sprotno delo in njegove rezultate, temveč tudi minulo delo delovnih ljudi, ki rezultira iz njihovega prejšnjega odrekanja v okviru osebne porabe.

— Ne razglablajmo o tem, kaj je narobe, temveč, kaj bomo popravili.

— Slabo opravljeno delo ter slaba kakovost dela so lahko tudi posledica prezaposlenosti.

— Delovne organizacije, ki imajo dobre proizvodne programe, kakovostne izdelke, ki se proizvajajo v visoko produktivni proizvodnji in ob dobri organizaciji dela, praviloma nimajo slabih bilanc.

J. A.

TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

Delavci iz obrata delov in strojev Jože Potočnik, Ivan Jehart, Maks Haber, Djuro Došen, Jože Gerold, Peter Stumberger in Stefan Mešnjak so uvedli tehnologijo kovanja diskov za poljedelske brane. Po starem so se diski najprej izsekavali s škarjami, nato pa stružili in ozobljeni še rezkali. S kovanjem so se izdelavni stroški znižali pri neozobljenih branah za 5 %, pri ozobljenih pa za 65 %. V nepolnih štirih letih, dokler so se brane proizvajale pri nas, je bilo z novo tehnologijo prihranjenih 5.285.548 dinarjev. Odbor za oceno investicijskih projektov, izume in racionalizacije je nagradil avtorje s tremi odškodninami v skupnem znesku 62.084,05 din, pri delitvi pa so udeleženi Potočnik s 35,74 % in drugi z 10,71 %.

Dušanu Brankoviču je bila dodeljena druga odškodnina za suho varovalko za gorljive pline. V dvehletnem obdobju od novembra 1974 do oktobra 1976 je znašal povprečni letni prihranek, dosežen s suhimi varovalkami, 701.305 din. Na tej osnovi je bila avtorju dodeljena druga odškodnina v znesku 16.519,60 dinarjev.

Glavni konstruktor v pripravi dela tehničnih služb Ivan Pungartnik in vodja konstrukterjev Anton Šipek sta konstruirala napravo za struženje ležajnih ohišij na težki progi. Na ta način se je skrajšal remont proge za 18 dni in prihranilo 1.432.554 din. Odbor ju je nagradil z enkratno odškodnino 20.260,45 din, udeležena pa sta Pungartnik z 90 in Šipek z 10 %.

Večja skupina naših delavcev na čelu z Jankom Gnamušem je sodelovala pri osvajanju kvalitete PW 3 in z njo uspešno nadomesti-

la kvaliteto PW 100 pri proizvodnji pilger valjev. Nova kvaliteta je enake kakovosti kot prejšnja, stroški izdelave pilger valjev pa so se pocenili za 20 %. Na osnovi že doseženega prihranka je odbor dodelil avtorjem akontacijo 20.000 din, po enoletni proizvodnji valjev iz kvalitete PW 3 pa jim pripada še razlika do celotne odškodnine na osnovi dejanskih prihrankov. Pri osvajanju nove kvalitete so sodelovali še Franc Kolar, Blaž Oblak, Andrej Plohl, Peter Dobrovnik, Jože Štruc, Jakob Babin, Marijan Senica, Hinko Štampah, Alojz Rebernik, Andrej Pandev, Stanko Kovačič, Alenka Rodič, Jože Gradišnik, Milena Gnamuš in Helena Burjak.

Varilec v kalilnici Jože Burjak je izdelal obešalo za popuščanje valjev v novi peči v kalilnici. Po starem so se valji zalagali v košare ali obešali na standardna obešala. Kapaciteta novega obešala je večja kot pri prejšnjih načinih, realnega ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato je odbor nagradil avtorja z enkratno odškodnino 1000 dinarjev.

Delovodja kovinske modelarne Ernest Pušnik je izdelal pripravo za vpenjanje MAN ležajev pri struženju. Z uporabo priprave se je skrajšal čas struženja in zmanjšali stroški obdelave od 88,41 na 37,04 din pri izdelku. V prvem letu uporabe izboljšave je bilo prihranjenih 226.678 dinarjev. Odbor je avtorju dodelil prvo odškodnino 8033,55 dinarjev.

Ravnalec Luka Šardi in delovodja Ivan Kamenik, oba iz čistilnice, sta uvedla ravnanje plošč iz OCR, ki jih naša železarna proizvaja za GOSTOL. Na ta način sta rešila reklamacijo 758 plošč in

prihranila 351.357 din, postopek pa se bo uporabljal tudi v prihodnje. S pomočjo ravnanja se bo preprečil izmet zaradi ukrivljenosti. Odbor je nagradil avtorja z enkratno odškodnino 10.527,15 din, pri delitvi pa sta udeležena Šardi s 75 in Kamenik s 25 odstotki.

Konstruktor Zvonko Kremljak, obratovodja šibkega toka Franc Rus in vodja adjustaže v valjarni Viktor Pesjak so izpopolnili napravo za odrezovanje palic v valjarni. Odpravili so onesnaževanje zraka in mehanizirali delo. Prej je potekalo delo pri odrezovanju na tri izmene, pri napravi pa so bili potrebni dva do trije delavci. Po novem se je odrezovanje skrčilo na dve izmeni, napravi pa streže en sam delavec, ki dela v čistem okolju z mnogo manjšim telesnim naporom. Stroški odrezovanja so se zmanjšali za 69,74 din pri toni. Ker izboljšana naprava še ne obratuje eno leto, je bila dodeljena avtorjem akontacija 1229,45 din, pri delitvi pa so udeleženi Kremljak s 60, Rus s 25 in Pesjak s 15 odstotki.

Strugar v obratu delov in strojev Jože Močivnik je izdelal napravo za vpenjanje ležajnih puš pri struženju. Puše so iz bronze, uporabljajo pa se pri stiskalnicah. Doslej so se vpenjale v amerikanke, kar je povzročalo ovalnost, posledica tega pa je bila precej izmeta in več tuširanja pri vgrajitvah. Poleg odpravljenega pomanjkljivosti je delo s pripravo tudi bolj varno, ker je obdelovalec s pomočjo priprave zelo trdno vpet in je majhna verjetnost, da se bo med struženjem izmuznil, kar se je pri starem načinu večkrat primerilo, na srečo brez delovnih nesreč. Zanesljivega ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato je odbor nagradil avtorja z enkratno odškodnino 3000 dinarjev.

K. F.

Tomaž Rodič — republiški rekorder

NOGOMET

V 17. in 18. kolu prvenstva koroške regije so bili v članski konkurenci doseženi naslednji rezultati:

Ojstrica : Akumulator 2 : 1, Korotan : Radlje 2 : 1, Peca : Fužinar 0 : 0, Radlje : Akumulator 5 : 1, Fužinar : Ojstrica 5 : 1, Korotan : Peca 3 : 2.

Dve koli pred koncem prvenstva vodi Akumulator z 20 točkami pred Peco, ki jih ima 18.

ODBOJKA

Mežica — novi član II. zvezne lige

Po drugem turnirju trojice najboljših ekip republiške lige, ki je bil v Slovenj Gradcu, sta se na vrhu izenačili ekipi Mežice in Mislinje, ker je Mislinja presenetljivo premagala Mežico s 3 : 1. Jeseničani so ponovno izgubili obe tekmi in ostali brez možnosti za višjo uvrstitev.

V soboto, 28. maja 1977, je bila na Ravnah tekma med Mežico in Mislinjo, ki je odločala o novem članu II. zvezne lige. V kvalitetnem srečanju so bili boljši Mežičani, ki so zaslužno zmagali s 3 : 1.

S to uvrstitvijo v drugo zvezno ligo se sedanji igralci dosegli cilj, za katerega so se borile dolga leta številne generacije igralcev in funkcionarjev. Uspeh Mežice pomeni še večjo afirmacijo koroške in slovenske odbojke. Vsem igralcem in funkcionarjem čestitamo za končni uspeh in možnost igranja v drugi zvezni ligi!

Fužinar uspešno premagal novo oviro

V težko pričakovanem dvoboju med prvokoma drugih zveznih lig zahoda in centra Fužinarjem in Mladostjo iz Kaštele so zmagali naši odbojkarji s 3 : 0. Tokrat so naši fantje zaigrali zelo dobro kot celota in naredili zelo malo napak. Kot posamezniki so bili vsi dobri. Kot že običajno je bil tudi na tej tekmi najboljši na terenu Lojz Spanžel, ki je imel izreden dan. S to zmago so se odbojkarji

REKREACIJA IN ŠPORT

EKIPNO PRVENSTVO ŽELEZARNE V STRELJANJU

Tekmovanje je uspešno končalo deset ekip. V prvi skupini so zmagali industrijski noži, ki so v petih nastopih nastreljali 2328 krogov. Drugo mesto je osvojila ekipa livarne, ki je dobila štiri dvoboje in zbrala 2120 krogov.

V drugi skupini so zmagali elektriki, ki so v 2049 krogih pred sektorjem za gospodarjenje, ki je zbral 1995 krogov. V dvoboju za tretje mesto je livarna premagala sektor za gospodarjenje s 436 : 386 krogov.

V finalnem srečanju so industrijski noži premagali elektrike s 488 : 333 krogov. Za zmagovalno ekipo so nastopili: Vinko Zatler, Alojz Mori, Štefica Petrič in Ivan Ovčar.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V MALEM NOGOMETU

Za prvenstvo se je prijavilo 16 ekip, ki igrajo po izločilnem sistemu. Ze v prvem kolu je prišlo do presenetljivih rezultatov, ki so pokazali, da so ekipe izenačene in da ni več izrazitih favoritov. Rezultati osmine finala.

ETS : industrijski noži 3 : 2
livarna : energija 3 : 2
transport : čistilnica 2 : 1
SGV valjarne : valjarna 3 : 2
stroji in deli : jeklarna 4 : 1
jeklovlek : ETS 5 : 3
pnevm. stroji : kovačnica 2 : 1

Elektrotehnične storitve so imele prvenstvo v kegljanju na 50 lučajev mešano. Tekmovalo je 36 posameznikov v dveh starostnih skupinah. Pri starejših je zmagal Ivan Libnik s 185 keglji pred Ivanom Podpečanom in Edom Pečolarjem. Pri mlajših je bil najboljši Franc Kočivnik s 183 keglji, za njim sta se uvrstila Roman Dvornik in Anton Detiček.

Na krajevnem prvenstvu v odbojki za moške in ženske ekipe so bili najboljši naši predstavniki. Pri ženskah je zmagala železarna I pred železarno II, tretje je bilo zdravstvo in četrti NAMA. Pri moških so zmagali elektriki železarne pred livarno, Šolskim centrom in jeklovlekom.

Na ekipnem krajevnem prvenstvu v šahu je nastopilo osem

ekip. Zmagala je ekipa železarne v postavi: Ristič, Žunec, Maklin in Kolar. Drugo mesto je osvojilo društvo invalidov, tretje pa sektor za gospodarjenje.

Na Prevaljah so se pomerili veterani železarne in Prevalj. Pri nogometu so zmagali Prevaljčani s 1 : 0, pri odbojki pa železarji s 2 : 1.

Spomladanske TRIM akcije »kolesarjenje po Mežiški dolini« se je udeležilo 1100 posameznikov in 40 družin. Najstarejši udeleženec je bil Prevaljčan Franc Velušek z 78 leti, najmlajši, ki je samostojno prevozil progo, pa triletni Sašo Penec, prav tako s Prevalj.

PLAVANJE

V Krškem so se v 50-metrskem bazenu pomerili plavalci Rudarja, Branika in Fužinarja. Izreden uspeh je dosegel mladi Tomaž Rodič, ki je zmagal na 200 m prsno in dosegel nov absolutni slovenski rekord za vse starostne kategorije s časom 2,43. Prvi mesti sta še osvojila Drago Kos in Maja Rodič.

Odbojkarji Fužinarja — prvaki II. zvezne lige zahod. Stojijo od leve proti desni: Spanžel, Slatinšek, trener Gostenčnik, Filipančič, Ranc, Ban. Čepijo od leve proti desni: Zerdoner, Rožanc, Čebulj in Urnaut. Manjkajo: Golob, Košuta, Tušek

uvrstili na sklepni turnir četverice v Sabcu od 3. do 5. junija. Na njem so nastopili: Rabotnički iz Skopja, Jedinstvo iz Brčkega, Rijeka iz Reke in Fužinar. Igrali so po sistemu vsak z vsakim. Dve prvouvrščeni ekipi sta nova člana I. zvezne lige. (Ker se je ob zaključku redakcije turnir šele začel, bomo podrobneje objavili 1. julija).

Na Ravnah je bil turnir prijateljstva, na katerem so nastopile najboljše ženske ekipe Slovenije, Istre in zamejstva. Povsem zaslužno so zmagala naša dekleta, ki so v finalni tekmi premagala z 2:1 favorizirano ekipo Rijeke, ki je v prvi zvezni ligi osvojila drugo mesto. Tudi dekleta bodo sodelovala na kvalifikacijskem turnirju, ki bo v Osijeku.

Članska ekipa Fužinarja je v Trstu zmagala na 11. tradicionalnem turnirju prijateljstva pred ekipo tržaškega Bora in ljubljanske Enotnosti.

Na Ravnah je bil troboj mladink in mladincev Tirolske in po dveh občinskih selekcijskih ekip. V obeh konkurencah je zmagala prva občinska selekcija. Pri dekletih so osvojile drugo mesto Tirolke, pri moških pa si z enakim številom točk delita drugo mesto ekipa Tirolske in druga občinska selekcija.

KEGLJANJE

V Novem mestu se je deset najboljših slovenskih mladincev borilo za tri prosta mesta v republiški reprezentanci, ki bo sodelovala na turnirju republik in pokrajin. Med izbrance se je uvrstil kegljavec Fužinarja Jože Lasnik, ki je v disciplini 200 lučajev mešano podrl 851 kegljev.

Na državnem sindikalnem prvenstvu v namiznem tenisu so nastopili tudi naši igralci Jamšek, Pandev, Maklin in Ludvik Bauče, ki so se med 64 ekipami uvrstili v četrtfinale in osvojili 5. do 8. mesto.

Invalidi Koroške in Štajerske so imeli prvenstvo v kegljanju, ki se ga je udeležilo 82 posameznikov iz 10 društev. V D kategoriji je osvojil drugo mesto Stanko Prinčič s 470 keglji in se uvrstil na republiško prvenstvo. V C ka-

tegoriji je osvojil tretje mesto Ozmec s 417 keglji.

F. Š.

ŠAH

28. in 29. maja je bilo na Pohorju republiško sindikalno prvenstvo, ki se ga je udeležilo 37 ekip. Železarna Ravne je sodelovala v naslednji postavi: Jože Jesenek, Jože Zunec, Nikola Ristič, Franc Kolar, Jože Maklin in Viktor Pesjak.

Metka Kolmančič — stalno v prvi ekipi PK Fužinar

Ker je bila železarna prva v svoji polfinalni skupini, se je uvrstila v finale. Republiški prvak je postala ekipa RTV Ljubljana z 28 točkami, Železarna pa je bila odlična druga z 21,5 osvojenimi točkami. Čestitamo!

-k

Streljanje

Strokovni odbor za strelski šport pri ZTKO Ravne je organiziral strelsko tekmovanje mladinskih aktivov za »pokal mladosti«. Po vseh krajevnih skupnostih v občini so bila izbirna tekmovanja za nastop na finalu na Ravnah.

Na izbirnem tekmovanju na Ravnah je nastopilo 9 ekip. Prvo

mesto je osvojila ekipa Gimnazije s 748 krogi, sledijo: Železarna Ravne III. 616 krogov, Šolski center Ravne 577 krogov itn.

Posamežno: 1. Franjo Paradiž, Šolski center, 174, 2. Drago Žuželj, gimnazija, 162 krogov, 3. Vlado Homan, železarna, 158 krogov itn.

Finalno tekmovanje je bilo 14. maja na Ravnah. »Pokal mladosti« je osvojila ekipa Šolskega centra Ravne s 777 krogi. Sledijo Gimnazija Ravne 745, Osnovna šola Prevalje 670 krogov itn.

Posamežno: 1. Ivan Kajnik, Šolski center Ravne, 174, 2. Vlado Homan, Železarna Ravne, 168, 3. Peter Snajder, Šolski center Ravne, 165 krogov itn.

-ervi-

NAŠE NOVE ZNAMKE

Ob proslavi petinosemdesetega rojstnega dne Josipa Broza Tita in 40-letnici njegovega prihoda na čelo Komunistične partije Jugoslavije je izdala skupnost jugoslovanskih PTT 25. maja serijo priložnostnih znamk za tri vrednosti, in sicer 1,50 din v nakladi 1.000.000, 4,90 din v nakladi 520 tisoč, 8,00 din v nakladi 250.000.

Josip Broz Tito je bil rojen v Kumrovcu 25. maja 1892 v siromašni družini. Ko je končal ključavničarsko šolo, je delal kot kovinski delavec v več krajih Slovenije in Hrvaške, nato pa v Českoslovaški, Nemčiji in Avstriji.

V mednarodni politiki je Tito med najbolj znanimi borci za mir in aktivno koesistenco med narodi, med najbolj znanimi pobudniki za enotnost nevrščenih držav in njihovo aktivno vlogo v mednarodnih odnosih.

Tito je narodni heroj, junak socialističnega dela in nosilec številnih jugoslovanskih in tujih odlikovanj.

Motiv za znamko je reprodukcija portreta predsednika Tita, delo akademskega slikarja iz Zagreba Omarja Mujadžića, ki je v monografiji »Tito v delih likovnih umetnikov«. Grafična obdelava znamke je bila poverjena akademskemu slikarju iz Beograda Andriji Milenkoviću.

Znamke so natisnili v švicarski tiskarni »Helio Courvoisier S. A.« v tehniki večbarvne heliogravure v polah po 9 znamk.

Iste dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarjev oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 16,90 dinarjev.

f. u.

NAJLEPŠA ZNAMKA ZA LETO 1976

Največje število glasov, s tem pa tudi prvo mesto je osvojila znamka pod zaporedno številko 40, na kateri je prikazano platno Uroša Prediča »Hercegovski begunci«. Ta znamka je sicer iz serije »jugoslovanska umetnost skozi stoletja — zgodovinski motivi«, izdana lansko leto ob 29. novembru. Zanj sta prispeli 13.102 dopisnic.

Še ena znamka iz te serije, na kateri je reproducirano platno

Djura Jakšića »Boj Črnogorcev«, se je visoko uvrstila: s 6.417 dopisnicami, ki so dale svoj glas zanj, je postala druga.

Tretja s 4.051 glasovi je znanka, posvečena jubileju Nikole Tesle.

Prva nagrada je bila dodeljena Slavici Pavlovi iz Titovega Velesa, ki je tako osvojila desetletni komplet naših znamk.

Obveščamo vse člane Koroškega filatelističnega društva, da bo pri naslednji delitvi znamk, to je 21. junija, v kuverti, v kateri prejemate znamke, priložena prijavnostna lista, na katero člani vpišejo svoje matične podatke in jih vrnejo, tako da se bo lahko na podlagi teh podatkov vsakemu članu filatelističnega društva izdala članska izkaznica.

Obenem naprošamo vse člane, da vedno dvigujejo svoje znamke na filatelističnih sestankih, to je vsak prvi torek po petnajstem v mesecu od 18. ure dalje v sejni sobi DTK Ravne. Ob teh prilikah si tam lahko tudi nabavite znamke drugih držav za izpopolnitev svojih tematskih zbirk.

Vsi, ki dobivajo manjše število serij jugoslovanskih znamk in si želijo to število povečati v prihodnjem obdobju, naj to željo izrazijo čimprej, tako da se lahko pogodba s pošto sklene še o pravem času.

f. u.

KOREJSKA MODROST

Smehljajočega se obraza ni mogoče udariti.

*

Mrtev je samo tisti, ki ne zapusti dobrega imena.

*

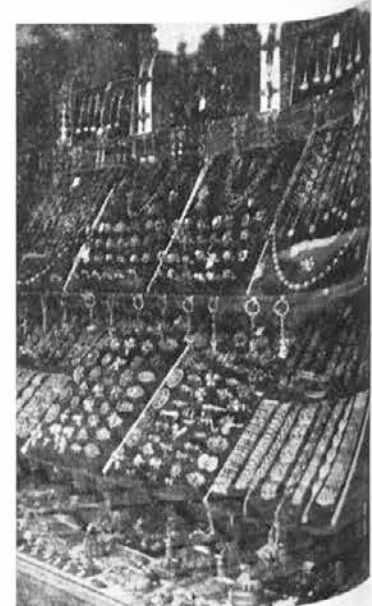
Kdor ima najlepšo ženo v vasi, ima najbolj nemirno spanje.

MONGOLSKA MODROST

Kdor ne prizna velikega strahu, ni deležen velikega usmiljenja.

*

Bogat je, kdor nima dolgoletne sreče, kdor je zdrav.

Spominki

NESREČE PRI DELU V MAJU

Milan Obreza, stroji in deli — pri odlaganju valjev na voziček se mu je valj skotalil na palec desne roke.

Rajko Helbl, pnevmatični stroji — iz primeža na sosednjem delovnem mestu mu je priletel v glavo strgarski nož, ki ga je nastavljal krivil in mu je pri tem zdrsil iz primeža.

Mihael Jazbec, industrijski noži — pri vpenjanju vijaka v brusilno glavo mu je zdrsil ključ. Pri tem je z roko udaril po podstavku za nastavljanje brusnih kamnov in si poškodoval mezinček desne roke.

Cvetna cesta

Vinko Vivod, stroji in deli — pri struženju radiusa se mu je zlomil nož in mu je drobce priletel v čelo.

Jože Bričman, stroji in deli — pri struženju valja mu je padel ostružek na glavo in ga urezal na teme.

Simon Perjet, raziskave in razvoj — med razbijanjem probe vzorca s kladivom se mu je to snelo z ročaja in mu pri tem poškodovalo palec na desni roki.

Franc Pečnik, strojni obrat — pri dviganju večjega kosa pločevine si je poškodoval zapestje desne roke.

Anton Makan, skladiščna operativna — med nakladanjem sodov s feroleguro ga je stisnilo za mezinček desne roke.

Marjan Popič, strojni obrat — pri sestopu z žerjavne proge mu je na koncu lestve zdrsil, pri čemer si je zvil stopalo leve noge.

Stanko Stiplovšek, centralna delavnica — komerciala — pri razkladanju sinterdolomita v vrečah mu je prah razjedel kožo na podlahti desne roke.

Franc Marzel, gradbeni obrat — med pospravljanjem skladišča se je na opeki spotaknil, pri čemer si je poškodoval gleženj desne noge.

Maks Frajdl, valjarna — pri odstranjevanju materiala, ki se je zataknil med valjarskim ogrođjem, mu je gredica poškodovala prstanec desne roke.

Jože Mataija, jeklolivarna — pri ročnem prelaganju ulitkov se mu je eden skotalil na levo roko ter mu poškodoval sredinec.

Franc Petreč, jeklarna — pri vstavljanju gorilca z BPZ v vakuumsko ponovco mu je pri prižiganju udaril plamen iz ponovce ter ga opekla po obrazu in prsih.

Gregor Makan, jeklarna — pri zlaganju elektrod so se mu polavtomatske klešče prevrnile na levo roko ter mu poškodovale prstanec.

Franc Polovšek, jeklarna — pri nameščanju verige na kavelj žerjava mu je veriga poškodovala sredinec desne roke.

BRANJE:

Srečanje z alpinisti

Mehko toploto opoldanskega sonca je rezal oster zahodnik, da je vrtinčilo prah visoko pod mrzlo nebo. Treba se je tesneje zaviti v plašč in potisniti roke globoko v žepe, da bi mrzla ne segel po njih, kakor sega v obraz in ga dela otrplo grdega.

Pragovi med tiri so kot iz življenja sestavljena lestevica, po kateri plezamo, dokler smo živi.

Korak za korakom sem bliže prazni steni, ki čaka, da jo bodo kdove kolikič spet pobožale roke alpinistov. Pomislim, da je to kamene bolj ljubljeno od mnogih ljudi. Spodaj, pod robom drdrajo pločevinaste škatle, natlačene z ljudmi kot z vrečami žita. Ta hip gotovo nobeden od njih ne pomisli, kako je, kadar visiš med nebom in zemljo. Oddaljeni glasovi povedo, da prihajajo. Najprej Dreč in Žaži, za njimi dekletki. Dreč odloži vrvi na mrzlo zemljo in se zagleda v kamen, ki se zdi puščobno sivkast. Ozira se v steno s tisto toplo pozornostjo, ki jo vidimo pri materi z otrokom v naročju. Mlade roke se oprimejo tisočletja starega kamenja, ki se pusti otipavati in si v reže zabijati kline. Počasi se zberejo domala vsi. Posedejo, kamor nanese. Njihova preproščina je tako velika kakor spokojnosti njihovih misli, ki odsejajo v toplo svetlikajočih očeh. Nič naglice, nič nervoze, nobene komande. Preden se zganejo, si povedo novice, ki so se nabrle od enega petka do drugega.

Rok in Miha se navežeta. Slišati je pritaženo mrmranje pesmi in vmes alpinistični žargon: grem, varujem, zategni, popusti, vleci. Vse se zdi tako silno preprosto, pa v resnici ni. Sonce je izginilo za hrib in postalo je še hladnejše. Mrzla leze v kosti, a še zmeraj lepim oči na skale, kjer plezata Janeta in Irena. Zdi se, da to počneta že od nekdaj, ker je vse skupaj videti, kakor da hodita po nadelani poti. Obe drobni in nežni, da bi človek ne verjel, da premoreta toliko moči in poguma. Pa ga nosita v sebi, skritega pred posmehljivci; nosita ga za svoje skale, za sotovariše. Ko izplezeta,

Vinko Videršnik, valjarna — pri obračanju gredice na šaržirni mizi ga je ta stisnila za levo roko ter mu poškodovala palec.

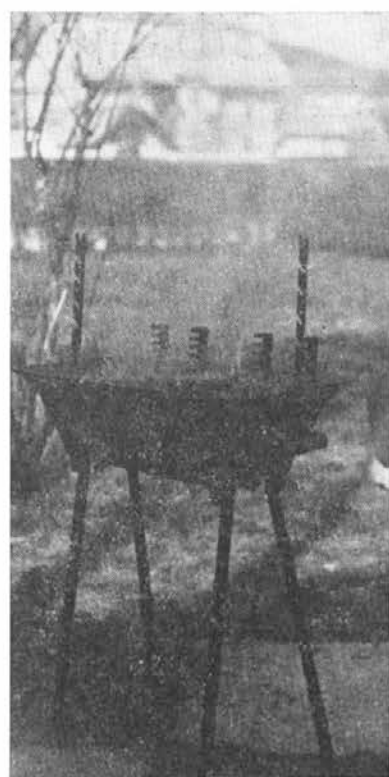
Jože Konečnik, jeklolivarna — pri dviganju ulitka iz zaboja se mu je ta skotalil na mezinček leve roke.

Stanislav Arl, jeklovlek — pri razkladanju palet s kamiona si je poškodoval gleženj desne noge.

Stefan Strmšek, jeklarna — pri taljenju železa je talina brizgnila iz peči ter ga opekla po prsnem košu in nogi.

Zlatko Pirtovšek, valjarna — pri ravnanju valjanih palic na ravnalnem stroju se mu je ena pri nameščanju na stroj skotalila na palec leve roke.

Jože Škrubej, jeklarna — pri odpenjanju dvoosne priklovice od vlačilca mu je oje padlo na prste leve noge.

Dober tek

Vtis plastičnosti nastane, če so pred oddaljenimi predmeti debela, cvetje, kamni. Gore bodo bolj veličastne, če bo za primerjavo na posnetku palček-človek.

Na plaži

Če vas zanimajo kopalci, naj bosta na sliki dve tretjini plaže in ena tretjina neba ter obratno, če slikate lepe oblake. Zmeraj naj bo v ospredju kak predmet: čoln, ležalnik, sončnik. Telesa so lepa, če se svetijo od vode ali olja. Nikoli fotografirati opoldne!

V sončnem vremenu

Zaslonka (blenda) 8, čas osvetlitve 1/125 oziroma 1/100 sekunde, film občutljivosti 17—19⁰ DIN.

Predmeti, ki se premikajo

Otroci med igro 1/60, ljudje med hojo 1/60, kolesarji 1/125, tramvaji 1/125, športniki 1/250—1/500. Gibanje k aparatu, od aparata — daljši čas. Gibanje poševno k aparatu — kratek čas. Gibanje pravokotno na aparat — še krajši čas osvetlitve.

sta visoko nad vsakdanjostjo, polni nedoumljivih občutij, ki so prerasla ničevost velikega sveta. Z besedami škropita dol — na zemljo skozi čisti mladostni smeh.

Nič žalosti, nobenih bremen, samo preprosto človeški so, ti alpinisti. In vse preproste stvari so velike.

S. Z.

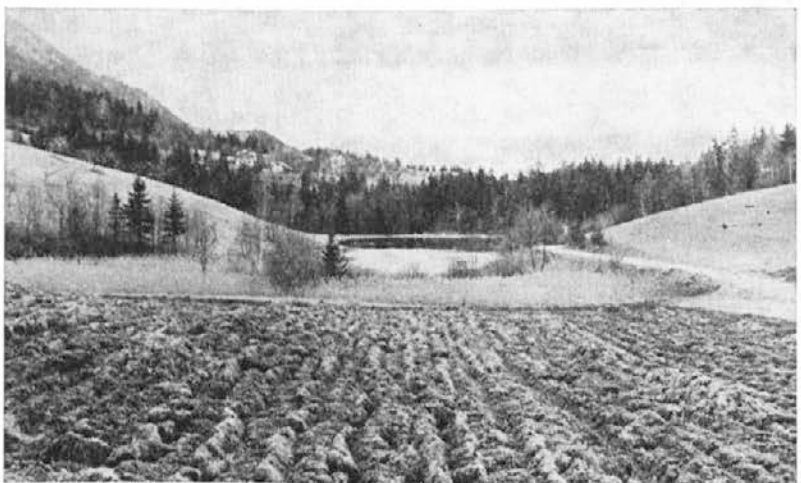
ZA DOPUSTNIŠKE FOTOGRAFE

Dopusti so pred vrati. Marsikdo bo na morje ali v hribe vzel s seboj fotografski aparat, čeprav ga sicer vse leto ne vzame v roke. Ostrino bo še že znal naravnati, sprožil bo tudi, kaj pa vse drugo, da bodo fotografije ali diapozitivi lep spomin?

Nastejmo nekaj osnovnih pravil, ki si jih ni težko zapomniti, pa lahko precej pomagajo.

Slikanje v gorah

Najlepše posnetke dobimo zjutraj ali zvečer, ko so sence dolge.

Brazde

Gibanje zaposlenih v tovarni

v času od 21. aprila 1977 do 20. maja 1977

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Belej Davorin	22. 9. 1957	KV str. ključavničar	centr. delavnica	iz JLA
2.	Broman Jožefa	3. 5. 1954	NK delavka	komunalni oddelek	ponovna zap. v ŽR
3.	Čebulj Miroslav	21. 6. 1957	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
4.	Fesel Ivan	22. 3. 1950	NK delavec	jeklarna	iz druge del. org.
5.	Gorenšek Ivan IV.	14. 9. 1955	NK delavec	obr. ind. nožev	iz JLA
6.	Gradišnik Branko	19. 2. 1955	NK delavec	jeklarna	prva zaposlitev
7.	Janet Vladimir	24. 7. 1956	NK delavec	jeklarna	iz druge del. org.
8.	Kasper Ljubomir	6. 4. 1953	NK delavec	jeklarna	iz druge del. org.
9.	Košeljnik Silvo	12. 12. 1957	KV str. ključavničar	strojni obrat	iz JLA
10.	Kotnik Jože XI.	11. 11. 1956	NK delavec	jeklarna	iz druge del. org.
12.	Medved Vinko	9. 2. 1956	KV kalilec	kalilnica	iz JLA
11.	Krpan Branko	28. 7. 1957	KV str. ključavničar	obr. pnevm. strojev	iz JLA
13.	Mihov Sonja	29. 9. 1958	KV tehn. risar	PD MO	iz šole
14.	Petrič Mirko	6. 9. 1946	PK žerjavovodja	valjarna	iz druge del. org.
15.	Potočnik Jože IV.	24. 10. 1950	SS strojni tehnik	PD MO	iz JLA
16.	Prikeršnik Franc	25. 3. 1954	NK delavec	obr. pnevm. strojev	prva zaposlitev
17.	Rutnik Alojz	13. 4. 1956	NK delavec	jeklarna	iz druge del. org.
18.	Sterže Peter	23. 8. 1955	SS metal. tehnik	jeklarna	iz JLA
19.	Sater Tomislav	19. 12. 1957	SS gimnazija	PD valjarna	iz šole
20.	Steharnik Alojz	20. 6. 1956	NK delavec	jeklarna	prva zaposlitev
21.	Virtiž Marjan	6. 1. 1958	NK delavec	jeklarna	prva zaposlitev
22.	Zavolovšek Bojan	18. 4. 1959	PK delavec	energetski obrat	iz šole.

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Kam je odšel
ODJAVLJENI DELAVCI					
1.	Čas Maks	9. 10. 1930	PK varilec	čistilnica	umrl
2.	Navodnik Franc	1. 12. 1950	PK ključavničar	valjarna	samovoljna zap. dela
3.	Paradiž Janez	11. 8. 1939	VSS delavec	kontrola kakovosti	dana odpoved
4.	Kovač Zmago	9. 6. 1927	VK ključavničar	rezalno orodje TRO	invalidska upok.

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — SS strojni tehnik
- 1 — SS metalurški tehnik
- 1 — SS gimnazija
- 3 — KV ključavničarji
- 1 — KV kalilec
- 1 — KV tehniški risar
- 1 — KV valjavec o. p.
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — PK delavec
- 11 — NK delavcev

Odjavljeni delavci

- 1 — VSS delavec
- 1 — VK ključavničar
- 1 — PK varilec
- 1 — PK ključavničar

REVIJA MLADIH PEVCEV

Dne 22. aprila popoldne so v dvorani Titovega doma na Ravnah predstavili sadove letošnjega dela mladi pevci in glasbeniki Mežiške doline. Prireditelj je uvedla skupina Orffovega instrumentarija z Raven, nato pa so se zvrstili otroški in mladinski zbori osnovnih šol in posebne osnovne šole ter ob koncu mešani zbor ravske gimnazije; kot gosta pa so letos povabili in mladinski zbor mladinski zbor osnovne šole iz Mislinje.

V skoraj dveurnem sporedu je nastopilo dvanajst skupin. Njihovo izvajanje je bilo na višini, kakršno sicer redko srečamo na tovrstnih prireditvah v občinskem

merilu. Vsi nastopajoči so svoje točke skrbno pripravili; nečistega in kričavega petja na tej prireditvi ni bilo. Posamezni zbori pa so se v svojih nastopih povzpeli na zavidljivo umetniško višino in s svojimi doživetimi in muzikalno izdelanimi izvedbami ogreli občinstvo. Dosegli so ideal mladinskega petja, ki se mu iz leta v leto približuje več naših šolskih pevskih zborov. Če bodo vsi nastopajoči zbori vztrajali na začrtani poti, če se bodo v svojih izvedbah še bolj sprostiti in se poglobili v muzikalno interpretacijo, se bo lahko Mežiška dolina v nekaj letih ponašala z vrsto otroških in mladinskih zborov, katerih glas bo segel daleč naokrog.

Letošnja revija mladih pevcev na Ravnah je pomenila v celoti lepo glasbeno doživetje in zasluži tako mladi izvajalci kakor njihovi glasbeni vzgojitelji vse priznanje.
Pavle Kalan

NAŠ UPOKOJENEC

Zmago Kovač, roj. 9. junija 1927, zaposlen v železarni od 15. aprila 1947, nazadnje v TRO kot vodja rezkarne. Invalidsko upokojen 30. aprila 1977

O ženskah

Ženske se lepoticijo zato, ker imajo moški bolj razvite oči kot močgane.

Doris Day

Ženska spretnost je v tem, da izberejo moža, ki si jih bo izbral.

Graham Greene

Dostojna ženska je dama, ki ve, česa ne sme vedeti, čeprav ve.

J. P. Belmondo

Ženska, ki se neha upirati, prehaja v napad.

M. Mastroianni

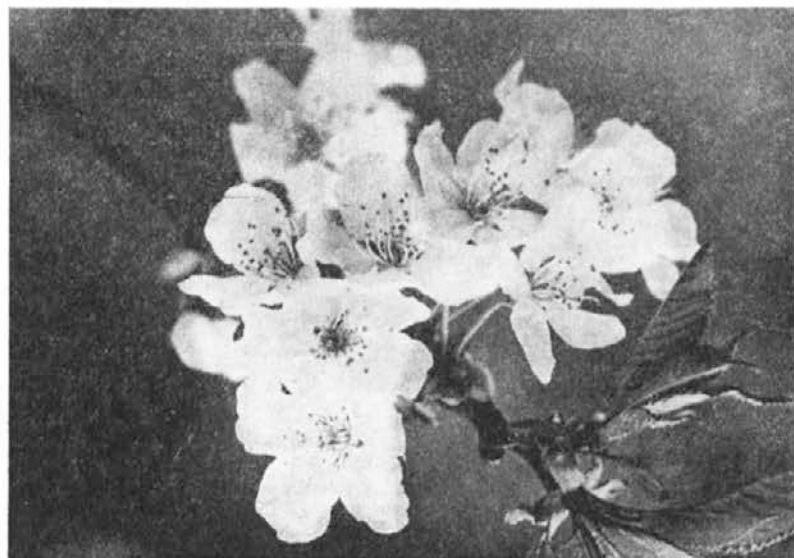
Ženska, ki misli, da bo vladala s svojo lepoto, naj se pripravi na kratko vladavino.

V. de Kowa

Ženska, ki ne zamudi sestanka, tudi sicer ni posebno zanesljiva.

J. Greco

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, M. Kotnik, F. Rotar, M. Ugovšek, F. Kamnik in informacijska služba.

Čašice